

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

**Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології та методики навчання
англійської мови**

Кваліфікаційна робота

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ 10 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З
ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ ELLLO**

Спеціальність 014 Середня освіта

**Предметна спеціальність 014.021 (Мова та зарубіжна література
(англійська))**

**Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Англійська мова,
німецька/французька мови та літератури, зарубіжна література)»**

**Здобувача другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Жеграя Назарія Григоровича**

**НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
кандидат педагогічних наук, доцент
Левчик Наталія Стефанівна**

**РЕЦЕНЗЕНТ:
кандидат педагогічних наук, доцент
Турчин Андрій Іванович**

Тернопіль – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	8
1.1. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності.....	8
1.2. Навчання аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти	19
1.3. Психофізіологічні особливості формування навичок аудіювання.....	28
Висновки до 1 розділу.....	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ ELLLO	35
2.1. Онлайн ресурси та цифрові інструменти для навчання аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти	35
2.2. Особливості застосування цифрової платформи ELLLO та критерії відбору навчального матеріалу для формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти.....	48
2.3. Комплекс вправ для формування в учнів англомовної компетентності в аудіюванні із використанням цифрової платформи ELLLO.....	58
Висновки до 2 розділу.....	68
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ ELLLO.....	69
3.1. Організація та проведення експерименту	69
3.2. Аналіз результатів методичного дослідження.....	72
Висновки до 3 розділу.....	76
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	86

ВСТУП

Сьогодні проблема формування компетентності в аудіюванні англійської мови є надзвичайно важливою, оскільки без аудіювання неможливо розуміти іноземну мову, тому воно пов'язане з комунікативною компетентністю. У школі аудіювання розглядають як засіб навчання усного мовлення і самостійний вид мовленнєвої діяльності, що спрямовані на розуміння зв'язних текстів. Актуальність теми дослідження обумовлена як високими вимогами до рівня володіння аудіюванням учнями старших класів, так і недостатньою розробленістю методики навчання аудіотекстів.

Саме компетентність є ключовою у концепції Нової школи (2016), де виділено вміння учня спілкуватися іноземними мовами. “Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти” [26, с. 76] також акцентують на підготовці школярів до взаємодії у різних сферах суспільного життя, зокрема, особистій, публіцистичній, професійній та освітній. Згідно з вимогами чинної програми з англійської мови [29], старшокласники повинні не лише вміти сприймати автентичні тексти у процесі читання, здійснювати спілкування у письмовій формі, але й розуміти на слух висловлювання співрозмовника та спілкуватися із ним. Саме тому формування аудитивної компетентності старшокласників є серед пріоритетів навчання [15, с. 233].

Згідно з вимог Міністерства освіти та науки України, учні повинні розуміти інформацію як під час безпосереднього спілкування зі співрозмовником, так і опосередкованого, наданого з нормальною швидкістю мовлення аудіозапису; сприймати найголовніші моменти розмови, диспуту або дискусії, а також вміти виділяти основну інформацію з аудіо уривків, брати участь в обговореннях та дискусіях, розуміти послідовність подій при аудіюванні. Таким чином, розвиток в учнів умінь сприймати на слух іноземну мову, тобто розвиток навичок аудіювання, є однією з основних цілей сучасних освітніх програм з іноземної мови.

Проаналізувавши існуючі дослідження та розробки ми визначили що, проблему особливостей формування іншомовної аудитивної компетентності

вивчали О. Бігич, Р. Вікович, О. Голотюк, М. Заболотна, І. Задорожна, В. Мазниченко, О. Мартиненко, Н. Новоградська-Морська, Н. Стирнік, О. Тарнопольський, О. Федорова, Л. Шевкопляс, С. Браун, Дж. Мерфі, П. Петерсон, Л. Вандергріфт та інші вітчизняні й зарубіжні дослідники.

Питанням видам аудіювання присвячені праці В. Мазниченко, О. Федорової. Проблемою ефективності використання технологій у формуванні аудитивної компетентності займалися Л. Глушок, О. Давиденко, Н. Кардашова та О. Пономаренко.

Попри наявність значної кількості наукових праць, присвячених проблемам навчання іноземних мов, питання формування англомовної аудитивної компетентності старшокласників, зокрема учнів 10 класів, залишається недостатньо розробленим у контексті цілеспрямованого використання цифрових освітніх платформ. Аудіювання традиційно вважається одним із найскладніших видів мовленнєвої діяльності, оскільки вимагає одночасної активізації мовних знань, когнітивних процесів та стратегій обробки інформації в реальному часі.

Умови цифровізації освіти та поширення дистанційних і змішаних форматів навчання актуалізують потребу у пошуку ефективних засобів оптимізації процесу формування аудитивної компетентності. У цьому контексті особливої уваги заслуговує цифрова платформа ELLLO, яка забезпечує доступ до автентичних аудіоматеріалів, різноманітність мовців, тем і рівнів складності, а також сприяє наближенню процесу навчання аудіювання до реальних умов спілкування. Водночас методичні аспекти системного використання платформи ELLLO у навчальному процесі закладів загальної середньої освіти потребують ґрунтовного наукового обґрунтування.

Актуальність дослідження зумовлюється зростанням ролі аудіювання як ключового компонента іншомовної комунікативної компетентності в умовах сучасної компетентнісно орієнтованої освіти. Володіння уміннями сприймати автентичне англомовне мовлення на слух є необхідною передумовою ефективної участі учнів у реальних ситуаціях міжкультурної комунікації, навчальної та професійної діяльності. Таким чином, актуальність дослідження визначається

недостатньою розробленістю методики формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів із використанням цифрових платформ та необхідністю підвищення ефективності навчання аудіювання в умовах сучасного освітнього середовища.

Мета магістерської роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці ефективності застосування цифрової платформи ELLLO для формуванні англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- розглянути основні лінгводидактичні особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та особливості формування навичок аудіювання учнів 10 класів ;
- визначити специфіку навчання аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти;
- розкрити зміст методики формування аудитивної компетентності за допомогою цифрових ресурсів, зокрема платформи ELLLO;
- розробити комплекс вправ, які спрямовані на формування компетентності в аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти.

Об'єктом дослідження є процес формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти.

Предметом дослідження виступає методика використання цифрової платформи ELLLO для формуванні англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти.

У процесі роботи були використані такі **методи дослідження**:

1) *теоретичні*: вивчення вітчизняної та зарубіжної наукової літератури з методики, педагогіки, лінгвістики, психолінгвістики, аналіз навчальних програми для учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти; 2) *емпіричні*: експериментальне навчання з метою перевірки ефективності запропонованої методики формування аудитивної компетентності, наукове спостереження за

процесом навчання учнів закладів загальної середньої освіти, 3) *методи математичної статистики*: методи кількісного аналізу даних, обробка і перевірка отриманих результатів методичного експерименту.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичній розробці методики формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти з використанням цифрової платформи ELLLO. У роботі уточнено дидактичні можливості платформи ELLLO як засобу навчання аудіювання, визначено методичні умови її ефективного застосування та розроблено комплекс вправ і завдань, спрямованих на подолання основних труднощів сприйняття англомовного мовлення на слух. Уперше обґрунтовано доцільність інтеграції матеріалів платформи ELLLO в систему навчання аудіювання учнів 10 класів з урахуванням вікових, когнітивних та навчальних особливостей старшокласників, а також проведено експериментальну перевірку ефективності запропонованої методики.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання розробленої методики та комплексу вправ для формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів у процесі навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти. Запропоновані навчальні матеріали з опорою на цифрову платформу ELLLO можуть бути впроваджені у практику очного, дистанційного та змішаного навчання. Результати дослідження можуть бути використані вчителями англійської мови для планування та проведення уроків, розробки навчально-методичних посібників, електронних курсів і дидактичних матеріалів з аудіювання, а також у процесі підготовки майбутніх учителів іноземних мов.

Апробація результатів дослідження. Частина теоретичних напрацювань нашого дослідження представлена у тезах доповіді «Підвищення ефективності навчання аудіювання засобами цифрової платформи ELLLO у старшій школі» на III Всеукраїнській науково-практичній «Нові тенденції в перекладознавстві, філології та лінгводидактиці в контексті глобалізаційних процесів» 5 листопада

2025 року, м. Житомир.

Структура роботи, визначена метою та завданнями, складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **вступі** обґрунтовано вибір та актуальність теми, визначено мету, об'єкт, предмет і завдання дослідження, вказано методи дослідження, розкрито практичне значення магістерської роботи, висвітлено наукову новизну.

У **першому розділі** розглядається загальна характеристика компетентності в аудіюванні; психолінгвістичні та лінгводидактичні особливості формування компетентності в аудіюванні учнів 10 класів; труднощі, які впливають на формування компетентності в аудіюванні; механізми аудіювання;

У **другому розділі** розглядаються онлайн ресурси та цифрові інструменти для навчання аудіювання; особливості застосування цифрової платформи ELLLO та критерії відбору матеріалу для навчання аудіювання учнів 10 класів; етапи формування компетентності в аудіюванні; запропоновано комплекс вправ для навчання аудіювання з використанням цифрової платформи ELLLO.

У **третьому розділі** описана експериментальна перевірка ефективності методики формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти з використанням цифрової платформи ELLLO.

У **висновках** подані результати проведеного дослідження, сформульовані основні теоретичні та практичні висновки.

Список використаних джерел містить 71 найменування: 43 джерела українською мовою і 28 джерел іноземними мовами. Робота містить 8 рисунків і 4 таблиці.

У **додатках** подано завдання для експериментального зрізу знань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Аудіювання як рецептивний вид мовленнєвої діяльності

Іншомовна мовленнєва діяльність – планомірна комунікація іноземною мовою, обмін інформацією у ході взаємодії учасників мовної ситуації. Орієнтована на вираження, сприйняття та реагування на обмін почуттів, думок та ідей особистості діяльність визначається як мовленнєва компетентність.

Здійснення мовленнєвої діяльності можливе за допомогою мовлення. Від мовленнєвої діяльності залежить усвідомлення, засвоєння та відповідна реакція на матеріал, який надається співрозмовником [13, с. 155]. Слухання, будучи видом мовленнєвої діяльності, разом з іншими аспектами вивчення іноземних мов, служить реалізації цілей навчання, вкладених у формування навичок комунікації. Зазначимо, що цей вид мовленнєвої діяльності є рецептивним, оскільки він належить до внутрішньої форми, згодом переходить у репродукцію невираженого матеріалу, тобто у висловлювання. Ще однією особливістю слухання є його реакційний характер, що виявляється як реакція у відповідь на мовлення співрозмовника. Той, хто говорить, може реагувати, будуючи власні висловлювання, як беручи участь у діалозі та полілозі під час заняття, так і під час прослуховування аудіо та відео матеріалу. Розвиток уміння розуміти мову на слух має також значне виховне значення, оскільки позитивно впливає на розвиток пам'яті, зокрема слухової пам'яті, яка є важливою не лише для вивчення іноземних мов, але і будь-якого іншого предмета [2, с. 126].

Розглянемо методологію розвитку цього поняття. Вперше термін «аудіювання» був згаданий американським психологом Д. Брауном у 1930 році у роботі під назвою «Teaching Aural English». Інший науковець, І. Кочан трактує аудіювання, як один із видів мовленнєвої діяльності, під час якого людина одночасно сприймає усне мовлення й аналізує його, концентруючи на ньому свою

увагу. Водночас наголошуючи на неможливості ототожнення аудіювання зі слуханням, оскільки аудіювання відрізняється від нього розумінням усного мовлення, а не лише акустичним сприйманням звукового процесу [33, с. 65-66].

З погляду М. Пентилюка, аудіювання – це вид рецептивної мовленнєвої діяльності, сприймання й розуміння почутого мовлення, аудіотексту, мета якої полягає в осмисленні почутого мовленнєвого повідомлення [34, с. 21].

У методиці навчання аудіювання традиційно виокремлюють два взаємодоповнювальні підходи. Перший підхід орієнтований на використання спеціально розроблених вправ, спрямованих безпосередньо на формування аудитивних умінь і навичок; у цьому випадку аудіювання розглядається як самостійна мета навчання і опановується як окремий вид мовленнєвої діяльності. Другий підхід передбачає інтеграцію аудіювання з іншими видами мовленнєвої діяльності – говорінням, читанням і письмом, – у межах якої аудіювання виконує функцію засобу навчання та реалізується через неспеціальні вправи. Більшість сучасних методистів дотримуються комплексного підходу, що поєднує зазначені позиції: на початковому етапі аудіювання виступає як мета навчання з акцентом на формування базових аудитивних умінь, а на подальших етапах — як ефективний засіб розвитку інших мовленнєвих компетентностей і забезпечення цілісної іншомовної комунікативної діяльності учнів.

Таким чином, система вправ для навчання аудіювання повинна включати як спеціальні, так і неспеціальні мовні вправи [32, с. 79].

У ситуаціях реального спілкування ми стикаємося з аудіюванням як абсолютно самостійним видом мовної діяльності. Це відбувається, коли ми слухаємо:

- різні оголошення;
- новини радіо та телебачення;
- різні інструкції та доручення;
- лекції;
- розповіді співрозмовників;
- виступи акторів;

- співрозмовника телефоном тощо.

Під мовленнєвою діяльністю розуміють діяльність, спрямовану на «вираження власних думок, почуттів або на сприйняття чужих» [13, с. 155]. Засобом мовленнєвої діяльності є мова, а результатом – розуміння повідомлення та відповідна реакція на нього [13, с. 155].

За своєю метою аудіювання можна поділити на п'ять основних видів:

- навчальний,
- комунікативний,
- глобальний,
- детальний,
- критичний.

Навчальне аудіювання формує слухові навички. Завдяки йому відбувається розвиток навички усвідомлення сенсу тексту та його перцепція учнями.

Навчальне аудіювання актуалізує мовні знання [33, с. 18]. Це засіб опановування іноземної мови, формує граматичну та лексичну компетентність, розвиває слух та допомагає вмінню оцінювати почуте [24, с. 90]. Такий вид аудіювання складає підґрунтя для розвитку та формування комунікативного вміння учнів, оскільки за допомогою його можна успішно вводити або закріплювати нові матеріали.

Комунікативне аудіювання формує розуміння іншомовного мовлення на слух з першого прослуховування. Мета такого аудіювання – навчання аудитивної компетентності [24, с. 90].

Глобальне аудіювання формує загальне розуміння тексту на слух, без сприйняття усіх деталей повідомлення. Основна мета глобального аудіювання – зрозуміти загальний сенс та актуалізувати лексичні знання. Детальне аудіювання на протиставлення глобальному вимагає запам'ятовування основних смислових частин повідомлення. Детальне аудіювання передбачає вміння правильного поділу почутого на блоки, об'єднані спільним сенсом, вміння зафіксувати основні лексичні одиниці у почутому мовленні, спираючись на які забезпечується виконання поставленого завдання. Подібний вид аудіювання неможливий без

детальних пояснень вчителя, яке забезпечує правильно поставлені і усвідомлені задачі.

Критичне аудіювання вимагає від учнів сприймати та критично осмислювати інформацію. В процесі учні надають свою оцінку прослуханим текстам, можуть підтримати чи заперечити почуті повідомлення, підкріпити своє ставлення до них у процесі обговорення. Такий тип аудіювання найбільш доречний для вищих рівнів знання мови. Це зумовлено необхідністю окрім сприймання і розуміння інформації на слух, іще й осмислення та сприйняття повідомлень на критичному рівні, спираючись на досвід, мовні знання, та мислення.

Отже, мовленнєва діяльність розглядається як складна, самодостатня діяльність, опосередкована мовою, яка має на меті прийом та висловлення повідомлення, результатом якого є розуміння тексту, а проявами – аудіювання, говоріння, читання та письмо.

Оскільки у роботі розглядається англomовна аудитивна компетентність як елемент іншомовної мовленнєвої діяльності, вважаємо за доцільне уточнити значення терміну «іншомовна мовленнєва діяльність». Під іншомовною мовленнєвою діяльністю ми розуміємо цілеспрямований процес обміну інформацією іноземною мовою у процесі взаємодії учасників комунікації.

Вчені розрізняють чотири види іншомовної мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, письмо та читання [26, с. 60]. Говоріння є продуктивним видом мовленнєвої діяльності, у процесі якого мовець повідомляє інформацію, висловлює власну думку в усній формі. Водночас, аудіювання включає в себе процеси сприйняття та розуміння повідомлення. Письмо є продуктивним видом мовленнєвої діяльності, котрий полягає у передачі інформації на основі графічної системи мови. Читання ґрунтується на сприйнятті графічної системи мови та розкодуванні й розумінні інформації, закладеної у повідомлення мовцем.

Таким чином, іншомовна мовленнєва діяльність є багатовимірним процесом, що поєднує рецептивні та продуктивні види мовлення. Рецептивне мовлення передбачає сприйняття іншомовної інформації на слух, її усвідомлення, інтерпретацію та прийняття відповідних рішень, які зумовлюють подальшу

реакцію слухача. Продуктивне мовлення, своєю чергою, реалізується у формі мовленнєвого висловлювання у відповідь на почуте [42, с. 54]. Оскільки іншомовна комунікативна діяльність розпочинається зі сприйняття та розуміння повідомлення, саме від перебігу й результативності цих процесів залежить успішність комунікації та ефективність розв'язання комунікативного завдання [42, с. 53].

У цьому контексті аудіювання, як складова іншомовної комунікативної діяльності, не є пасивним сприйняттям акустичної інформації, а виступає складним активним процесом, у межах якого задіяні увага, пам'ять, мислення, мовна здогадка та механізми прогнозування. Аудіювання нерідко вимагає від слухача творчого підходу до розв'язання завдань, що постають у процесі сприйняття мовлення. Рівень сформованості аудитивних умінь безпосередньо впливає на повноту розуміння змісту повідомлення та визначає подальші мовленнєві або немовленнєві дії реципієнта.

З метою уточнення сутності поняття «аудіювання» доцільно звернутися до його трактувань у наукових джерелах. Так, В. Луценко визначає аудіювання як аналітико-синтетичний процес обробки акустичного сигналу, результатом якого є осмислення сприйнятої інформації [23, с. 53]. Це визначення підкреслює поєднання аналітичних і синтетичних операцій, що забезпечують перехід від звукової форми мовлення до його смислового наповнення.

С. Ніколаєва характеризує аудіювання як процес розуміння сприйнятого на слух мовлення та визначає його як перцептивну, мнемічну й розумову діяльність [26, с. 117]. Перцептивний характер аудіювання полягає у сприйнятті акустичної інформації, мнемічний – у впізнаванні та співвіднесенні мовних одиниць із наявними у пам'яті зразками, а розумовий – у здійсненні операцій аналізу, синтезу, порівняння й узагальнення, що дає змогу робити логічні висновки на основі почутого. Оскільки у процесі прослуховування тексту та після нього здійснюються процеси аналізу, синтезу, зіставлення, порівняння тощо, можна стверджувати, що аудіювання є також розумовою діяльністю [26, с. 117].

О. Тарнопольський розглядає аудіювання як рецептивний вид мовленнєвої діяльності, що забезпечує розуміння усного мовлення та належить до усної форми комунікації [38, с. 124]. Учений наголошує на активному характері цього процесу та підкреслює важливу роль прогнозування змісту повідомлення. Водночас надмірна зосередженість слухача на власних припущеннях, а не на фактичній інформації, може призвести до втрати важливих деталей та спричинити комунікативні непорозуміння.

Тим не менше, не завжди прогнозування сприяє адекватному сприйняттю інформації, оскільки, якщо людина більше сконцентована на власних прогнозах, аніж на інформації, яку вона чує, то це може призвести до втрати важливих деталей повідомлення та до непорозуміння між співрозмовниками. Процес аудіювання ускладнюється також низкою чинників, зокрема відмінностями у досвіді, інтересах, вікових особливостях та емоційному стані співрозмовників, а також їхнім ставленням до інформації, що сприймається. Усі зазначені фактори можуть істотно впливати на адекватність розуміння мовлення на слух і, відповідно, на ефективність іншомовної комунікації [15, с. 29].

Аудіювання має реактивний характер, оскільки після сприйняття інформації слухач, як правило, реагує на неї шляхом висловлення власної позиції або виконання певних дій.

За формою перебігу аудіювання є внутрішньою діяльністю, адже психічні процеси, що лежать в його основі (увага, слухове сприйняття, пам'ять, мислення), не мають зовнішнього вияву, на відміну від говоріння чи письма [26, с. 117-118].

Спільною рисою більшості наукових підходів до визначення аудіювання є розуміння його як активного та усвідомленого процесу, спрямованого на досягнення повного й адекватного розуміння мовленнєвого повідомлення.

Порівняно з читанням, яке також належить до рецептивних видів мовленнєвої діяльності, аудіювання є складнішим процесом, оскільки слухач не має можливості самотійно регулювати темп подання інформації та змушений працювати з безперервним потоком мовлення. У процесі слухання реципієнт оперує безперервним потоком інформації, а пауза у сприйнятті може спричинити

втрату важливої інформації. Водночас, на відміну від читання чи письма, у процесі слухання учні не мають можливості користуватися словниками чи іншими допоміжними матеріалами, які могли б полегшити розуміння інформації, що робить його складним процесом, котрий вимагає значної концентрації уваги.

У середній школі на аудіювання припадає значна частина часу занять з іноземної мови — близько 57% [30, с. 119], що підкреслює необхідність системного та цілеспрямованого формування аудитивних навичок. Недостатня увага до розвитку аудіювання негативно впливає на загальний рівень іншомовної комунікативної компетентності учнів та знижує їхню мотивацію до вивчення іноземної мови.

Процес аудіювання має складну багаторівневу структуру та передбачає формування широкого спектра вмінь, зокрема вмінь розуміти основну ідею повідомлення, виокремлювати ключові смислові деталі та робити логічні висновки на основі почутого. Необхідність розвитку різних умінь у процесі слухання зумовлює виокремлення різних видів аудіювання.

З метою розуміння особливостей перебігу аудіювання, вважаємо за доцільне розглянути види аудіювання.

Відповідно до мети слухання науковці виокремлюють навчальне, комунікативне, глобальне, детальне та критичне аудіювання (О. Федорова, В. Мазниченко). Навчальне аудіювання спрямоване на формування слухових навичок, розвиток мовленнєвого слуху, актуалізацію лексичних і граматичних знань, а також умінь оцінювання почутого матеріалу [24, с. 90]. За дещо швидший темп мовлення передбачає відсутність необхідності реципієнта розуміти кожне слово у повідомленні, проте дозволяє зрозуміти основну суть повідомлення з метою подальшого обговорення його на занятті. Таке аудіювання не лише поглиблює знання учнів, а й сприяє формуванню соціокультурної компетентності та комунікативних умінь. Отже, вважаємо за доцільне пропонувати аудіо- та відеоподкасти на різноманітну тематику для прослуховування на заняттях з іноземної мови.

Детальне аудіювання передбачає повне й точне розуміння змісту повідомлення та є необхідним під час сприйняття пояснень і інструкцій учителя. При цьому учні повинні уміти правильно ділити матеріал на смислові блоки та повинні запам'ятовувати ключові лексичні одиниці, опираючись на які можна виконувати поставлені завдання. Детальне аудіювання має місце при прослуховуванні учнями пояснень учителя, де необхідно розуміти кожне слово з метою вірної інтерпретації почутого.

Критичне аудіювання орієнтоване на аналіз, інтерпретацію та оцінювання інформації, що вимагає достатнього рівня мовної підготовки та сформованості критичного мислення. У результаті такого аудіювання слухач повинен дати власну оцінку почутому, погодитися чи не погодитися з висловленими в повідомленні твердженнями та аргументувати власну позицію. Критичне аудіювання доцільно здійснювати на старших етапах вивчення іноземної мови у школі, оскільки воно передбачає не просто механічне запам'ятовування інформації, сприйнятої на слух, а й осмислення та її критичне сприйняття, що вимагає наявності достатніх мовних знань, досвіду та вміння критичного мислення.

О. Бігич пропонує класифікацію аудіювання за рівнем розуміння: з розумінням основного змісту, з метою пошуку необхідної інформації та з повним розумінням аудіотексту [3, с. 24]. Для аудіювання основного змісту тексту учневі необхідно зрозуміти близько 75% інформації, куди входять найважливіші деталі тексту, необхідні для загального його розуміння. Учень повинен вміти здогадуватися про значення невідомих слів із контексту, визначати зв'язки між частинами тексту, застосовувати вміння ймовірнісного прогнозування (наприклад, припустити про що ітиметься в тексті за його заголовком) [3, с. 24].

Аудіювання з метою пошуку інформації вимагає від учнів розуміння певної інформації. Для цього слухач повинен вміти орієнтуватися в структурі прослуханого тексту, визначати у ньому суттєву інформацію, запам'ятовувати та об'єднувати її. Точність і правильність розуміння аудіотексту можна перевірити за допомогою запитань [3, с. 24].

Складнішим видом аудіювання є прослуховування тексту з детальним розумінням його змісту. У процесі такого аудіювання слухові вміння поєднуються з умінням аналізувати, зіставляти, порівнювати тощо [3, с. 24].

Виокремлюючи аудіювання в окремий вид мовленнєвої діяльності, зазначимо, що саме слухання викликає найбільші труднощі у учнів незалежно від рівня володіння мовою. На наш погляд, ці труднощі полягають у складності дешифровки мови, в якій залучені психічні механізми: увага, здатність до концентрації, запам'ятовування, усвідомлення та інші. Форма сприйняття аудіювання відбувається нерівномірно, за рахунок різноманітних перешкод (шум, мовні дефекти, не розчув слово і т.д.) [8, с. 117].

Формуючи і закріплюючи здатність слухання, учитель переслідує як мету навчання іноземної мови, так і забезпечує гармонійний розвиток особистості учня. Освітня цінність цього виду комунікативної діяльності полягає у наданні можливості розуміти мовні висловлювання як окремі лексичні одиниці рідною чи іноземною мовою. Виховне значення полягає у формуванні вміння слухати та сприймати мову на слух. Що ж до розвиваючих навичок, то аудіювання допомагає учню у розвитку пам'яті та сприйнятті інформації на слух.

Не підлягає сумніву той факт, що аудіювання є невід'ємною частиною у навчанні іноземної мови та дає можливість опанувати її фонетичною та інтонаційною стороною (ритм, пауза, наголоси, мелодика тощо).

Завдяки аудіюванню, учні можуть засвоювати як лексичні одиниці, так і граматичні структури нової мовної системи. Крім того, аудіювання багатофункціональне, оскільки нерозривно пов'язане з усіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо).

Процес аудіювання допомагає також розвинути цінну в навчанні іноземної мови інтуїцію. Для учнів набуття аудитивної компетентності спершу може здатись доволі важким, що наштовхує своєю чергою на зміну підходу до аудіювання, заміну вправ на більш ефективні. Внаслідок поступового нарощення складності вправ на аудіювання, збільшиться впевненість учнів у своїх силах, а звідси і їхня

мотивація та бажання розвивати свої розмовні та аудитивні вміння й далі, у тому числі й з носіями мови [46, с. 1672].

Говорячи про взаємозв'язок аудіювання з іншими аспектами, можна відзначити, що, наприклад, аудіювання і говоріння тісно взаємопов'язані один з одним, тому що результатом обох видів мовної діяльності є вираження думок за допомогою мови, що вивчається. У процесі усного спілкування ми сприймаємо інформацію на слух, переробляємо її, формуємо усне висловлювання, потім відтворюємо їх у мовленні. Аудіювання - це не тільки сприйняття інформації на слух, а й формування внутрішнього мовлення у відповідь на почуте.

Можна сміливо сказати, що аудіювання формує висловлювання для вираження мови, тобто говоріння, тоді як власне говоріння допомагає краще сприймати мову на слух [15, с. 79].

За умов інтенсивного аудіювання учні повинні розуміти всю інформацію, подану в повідомленні. Для того, щоб правильно зрозуміти текст, необхідно розпізнавати та розуміти деталі. Екстенсивне аудіювання передбачає необхідність розуміння лише важливої інформації, що дозволить збагнути основну думку аудіоповідомлення [39, с. 34]. Екстенсивне аудіювання може відбуватися за межами класу. Такий вид слухання можна використовувати для покращення слухових навичок та вмінь старшокласників і як спосіб формування у них позитивної мотивації до вивчення англійської мови. Екстенсивне аудіювання характерне для прослуховування аудіотекстів, діалогів чи оповідань. У такому випадку немає необхідності розуміти кожне слово, а важливо зрозуміти загальний змістповідомлення та розпізнати в ньому інформацію, яка буде необхідною для виконання завдань після прослуховування аудіоповідомлення.

Екстенсивне аудіювання ґрунтується на принципах частоти, повторюваності та різноманітності [61, с. 199]. Згідно з думкою вчених, така щоденна практика дозволить суттєво покращити навички аудіювання учнів. Оптимальним буде кількаразове прослуховування тексту в ході екстенсивного аудіювання, оскільки це сприятиме розумінню більшої кількості деталей тексту, вдосконаленню вмінь запам'ятовування та автоматизації слухових навичок учнів [61, с. 201]. Варто

підкреслити, що вміння екстенсивного аудіювання ґрунтуються на здатності учнів до інтенсивного аудіювання.

Інтенсивне аудіювання має на меті вдосконалення вмінь сприйняття та розуміння іншомовного мовлення загалом та його важливих деталей [59, с. 85]. Воно здійснюється у вигляді прослуховування короткотривалих аудіозаписів чи відеофрагментів з метою декодування повідомлення та розуміння деталей тексту у вигляді слів, звуків та граматичних конструкцій, вжитих у ньому [61, с. 184]. Окрім детального розуміння повідомлення, воно передбачає концентрацію уваги учнів на його мовних особливостях. Навички інтенсивного аудіювання формуються швидше при збільшенні інтенсивності прослуховування [6, с. 37], тому доцільно демонструвати аудіозапис повторно та збільшувати частоту виконання таких завдань під час занять.

Інтенсивне аудіювання, як правило, застосовується під час занять з іноземної мови у школі, тому воно допомагає сформувати в учнів уміння розпізнавати деталі, уважність, вдосконалити лексичні та граматичні навички. Окрім того, за допомогою таких завдань можна перевірити рівень сформованості навичок іншомовного слухання в реципієнта. Інтенсивне аудіювання також має місце, коли відбувається пояснення нового навчального матеріалу.

Оскільки аудіювання є взаємодією мовця і слухача (безпосередньою чи опосередкованою), то на цей процес впливає значна кількість чинників, зокрема, досвід співрозмовників, їхня національна приналежність, вік, емоційний стан, а також мета аудіювання і ставлення слухача до мовця чи до почутої інформації. Отже, тексти для прослуховування повинні бути цікавими, інформативними та відповідати віковим особливостям реципієнта [38, с. 71-72]. У процесі аудіювання важливе значення надається соціокультурним особливостям усного іншомовного мовлення та його відмінностям від рідної мови слухача, оскільки нерозуміння таких розбіжностей значно ускладнить процес розуміння інформації й процес іншомовної комунікації загалом [38, с. 130-131].

Так, для висловлення незгоди чи відмови англієць, на відміну від українців, використовують ввічливі, завуальовані форми висловлювань (*I'm afraid I can't...*,

I'm sorry, but..., No, I'm afraid, I have to disagree...), тоді як в українській мові цілком прийнятно використовувати категоричну відмову (*Ні..., Я не погоджуюся з Вами...,* тощо) [38, с. 131]. Розуміння таких ввічливих завуальованих форм допоможе слухачеві швидше збагнути смисл висловлювання та сприятиме уникненню непорозумінь у процесі іншомовної комунікації.

Ефективність процесу аудіювання залежить не лише від вербальних, а й від невербальних засобів комунікації. Так, за допомогою вербальних засобів комунікації передається лише 7% інформації, тоді як за допомогою невербальних засобів спілкування передається 65% інформації, які включають в себе інтонацію, жести, міміку, паузи, висоту голосу, погляд, зачіску, стиль одягу людини тощо. Отже, особливістю аудіювання є залежність його перебігу від джерел презентації інформації (для прикладу, використання аудіозаписів, відео).

Підсумовуючи, зазначимо, що аудіювання є активним і осмисленим процесом, котрий має на меті сприйняття та розуміння інформації реципієнтом. Воно ґрунтується на ряді мовленнєвих та компенсаторних умінь, які дозволяють визначати суттєву інформацію, використовувати мовну здогадку та сприяють точнішому розумінню повідомлення за рахунок аналізу невербальних засобів комунікації. Незважаючи на різноманітність класифікацій, дослідники сходяться на думці, що на практиці різні види аудіювання тісно переплітаються та взаємодіють між собою, забезпечуючи комплексне та адекватне розуміння усного мовлення.

1.2. Навчання аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти

Навчання аудіювання в 10 класі здійснюється відповідно до положень Державного стандарту базової і профільної середньої освіти, який визначає очікуваний рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів на рівні B1+–B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) [1; 7]. Саме тому зміст, організація та вимоги до формування умінь

аудіювання у старшокласників орієнтуються на здатність учнів сприймати як адаптовані, так і автентичні аудіотексти різної структури та тематики.

У 10 класі аудіювання розглядається як інтегрований вид мовленнєвої діяльності, що забезпечує формування уміння розуміти усне мовлення у природних умовах спілкування. За С. Ніколаєвою, аудіювання є «процесом активного, цілеспрямованого та вибіркового сприймання інформації» [8], тому навчання має включати розвиток умінь глобального, вибіркового та детального розуміння тексту. О. Бігич підкреслює, що «глобальне розуміння полягає у встановленні основної думки та смислової структури аудіотексту, тоді як детальне — у вилученні конкретних фактів» [9]. Це співзвучно з рекомендаціями CEFR, згідно з якими учні рівня B1+/B2 повинні «розуміти основний зміст повідомлень середньої та підвищеної складності, а також виокремлювати релевантну інформацію» [7].

Відповідно до вимог української школи, навчання аудіювання має передбачати роботу з автентичними матеріалами природного темпу мовлення, серед яких можуть бути подкасти, інтерв'ю, новини, відеофрагменти, оголошення та репортажі [1]. Використання таких матеріалів відповідає положенню, згідно з яким «учні мають бути занурені у ситуації реального іншомовного спілкування» [1]. Підтримує такий підхід і міжнародний автор Л. Вандергріфт, який наголошує, що слухання повинно навчатися як «процес застосування стратегій» — прогнозування, перевірки гіпотез, вибіркового сприймання, аналізу інтонаційних засобів [11].

Організація роботи з аудіотекстом у 10 класі традиційно включає три основні етапи: допрослуховувальний, слуховий та післяслуховувальний [8; 10]. На першому етапі активізуються попередні знання, пояснюється лексичний мінімум, учні прогнозують зміст висловлювання. Під час прослуховування виконується завдання на глобальне чи детальне розуміння, знаходження конкретної інформації, встановлення логічних зв'язків. На післяслуховувальному етапі учні виконують завдання на інтерпретацію інформації, обговорення проблематики, перекази, творчі й критичні завдання, що відповідає інтегрованому та компетентнісному навчанню.

До очікуваних результатів навчання учнів 10 класу належить здатність розуміти зміст аудіотекстів середньої та підвищеної складності тривалістю 5–8 хвилин, відтворювати основні змістові блоки, інтерпретувати інформацію, робити висновки та працювати з матеріалом після одного-двох прослуховувань. Важливою вимогою є володіння стратегіями ефективного слухання, які дозволяють компенсувати незнайому лексику або швидкий темп мовлення. На думку Л. Панова, «слухач повинен навчитися орієнтуватися в потоці мовлення, виділяючи суттєві елементи» [12], що є особливо актуальним для старших школярів, які готуються до Національного мультипредметного тесту.

Отже, вимоги до навчання аудіювання в 10 класі спрямовані на формування здатності учнів працювати з автентичними аудіоматеріалами, застосовувати стратегії розуміння, аналізувати зміст і виконувати завдання різної складності відповідно до рівня B1+–B2. Таке навчання забезпечує готовність старшокласників до використання іноземної мови в реальних комунікативних ситуаціях і формує фундамент для подальшої мовної освіти.

Саме аудіювання є надзвичайно важливою складовою іншомовної мовленнєвої діяльності, адже через цей вид діяльності той, хто вивчає іноземну мову, стає учасником іншомовної комунікації, отримуючи повідомлення іноземною мовою, сприймаючи його на слух, водночас пізнаючи особливості нової для нього мови (звуки, інтонацію, ритм).

Слухання фігурує як одна з центральних навичок у вивченні іноземної мови. Так, за даними відомої дослідниці М. Берлі-Аллен більше 40% нашого щоденного спілкування витрачається на прослуховування, при цьому 35% приділяється мовленню, 16% відводиться читанню, і 9% відсотків займає письмо [64, с. 167].

На думку, Н. Кардашова, саме завдяки слуханню відбувається розвиток мовленнєвих навичок та засвоєння іноземної мови [20, с. 17].

Проте, у процесі навчання іноземної мови в українській школі цьому важливому умінню, на жаль, приділяється недостатньо уваги. Переважно, аудіювання розглядається як пасивна навичка, яка розвивається сама по собі, без сторонньої допомоги. Вчитель іноземної мови у цейтноті часу на уроці іноземної

мови, приділяючи більше уваги граматиці, читанню та формуванню лексичного запасу, часто вважає, що ця навичка буде прогресувати сама собою у процесі вивчення мови.

Сучасна методика навчання іноземної мови наголошує на актуальності досліджень та вивчення процесу формування іншомовної аудитивної компетентності у тих, хто вивчає іноземну мову на всіх рівнях. Звернення до дослідження означеної проблеми, перш за все, спонукає розглянути визначення терміну «аудіювання» у процесі вивчення іноземної мови.

Так, сучасна методика навчання іноземних мов трактує аудіювання як «комплексну мовленнєву розумову діяльність, яка дає їй можливість розуміти інформацію в акустичному коді, зберігати її в пам'яті (чи на письмі), відбирати й оцінювати її згідно з інтересами чи поставленими завданнями, ґрунтується на природних здібностях людини і вдосконалюється у процесі її розвитку» [4, с. 320].

О. Тарнопольський визначає аудіювання як «рецептивний вид мовленнєвої діяльності, який забезпечує розуміння того, що сприймається на слух, і належить до усної форми мовлення» [38, с. 99].

І. Холод стверджує, що «аудіювання це розуміння сприйнятого та почутого на слух усного мовлення» [40, с. 65].

Згідно до Т. Гусак, в психологічній науці, аудіювання розглядається як «самостійний вид мовленнєвої діяльності (поруч із говорінням, читанням, письмом), що є рецептивним, реактивним, зовнішньо не вираженим, але внутрішньо активним процесом слухового й смислового сприймання озвученого мовлення» [14, с. 83].

Аналізуючи поняття «аудіювання», слід зазначити, що слухання є важливим чинником розвитку іншомовної фонетичної компетентності, яка, значним чином, детермінується іншомовним слуханням. За визначенням Л. Морської, «фонетична компетентність є здатністю людини до коректного артикуляційного та інтонаційного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і фонетичної усвідомленості» [28, с. 192].

А. Хьюз зазначає, що є дві групи навичок, які вчителі повинні розвивати в своїх учнях, щоб процес аудіювання був справді ефективним. Вчений поділяє їх на:

- мікро-навички (micro-skills);
- макро-навички (macro-skills) [48, с. 134].

Учений вважає, що «у мікро-навичках, щоб зрозуміти, що хтось говорить, слухач повинен інтерпретувати інтонацію, функції та структури, виявляти складові речення. В макро-навичках, щоб зрозуміти, що хтось говорить, слухач повинен бути залучений до прослуховування конкретної інформації та отримання суті з почутого або слухач повинен отримати загальне уявлення про зміст та основну ідею» [41, с. 134].

Сучасна методика навчання іноземних мов визначає наступні види аудіювання, залежно від жанру автентичних аудіотекстів та поставленого завдання в навчальному закладі: аудіювання з розумінням основного змісту аудіотексту (listening for gist); вибіркоче аудіювання (пошук необхідної інформації чи інформації, яка цікавить) (listening for specific information); аудіювання з повним розумінням змісту аудіозапису (listening for detail/intensive listening) [3, с. 24].

І. Холод пропонує термін «вибіркоче аудіювання» - аудіювання з частковим розумінням тексту [40, с. 69].

Доцільним вважаємо розглянути та проаналізувати окремо кожний вид іншомовного аудіювання.

О. Яковлева, Л. Морська та О. Мартинюк вважають, що «першорядною ціллю аудіювання з розумінням основного змісту аудіоматеріалу (listening for gist) є пізнання основної/центральної інформації, не звертаючи уваги на другорядні деталі». Л. Морська стверджує, що для того, щоб цього досягнути, учневі потрібно зрозуміти лише 75% всієї почутої інформації, ключової для розуміння всього аудіотексту. Вчена засвідчує, що цей вид аудіювання сприяє розвитку вмінь передбачати зміст аудіотексту, прочитавши заголовок, припускати значення невідомих слів та будувати зв'язок між почутими частинами тексту [22, с. 289].

Наступний вид аудіювання – аудіювання з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить або аудіювання з частковим розумінням

тексту (вибіркове аудіювання) (listening for specific information). Згідно з Т. Масловою, цей вид слухання передбачає сприймання, зосереджене на пошуку певних деталей, ключових слів тощо [57, с. 39].

О. Яковлева стверджує, що «вибіркове аудіювання як аудіювання з метою пошуку певної чи конкретної інформації спрямоване на виокремлення та осмислення тільки тієї інформації, яка представляє зацікавлення того, хто слухає, або є вказаною в завданні» [35, с. 73]. Водночас, Л. Морська відзначає, що цей вид аудіювання розвиває навички швидкого пошуку нової інформації. Вчитель може простежити досконалість розуміння учнем аудіозапису, проаналізувавши його відповіді на поставлені перед ним завдання [28, с. 289].

Наступний вид аудіювання – аудіювання з повним розумінням змісту аудіозапису (listening for detail/intensive listening). Л. Морська вважає, що цей вид аудіювання «забезпечує розуміння учнем більш розгорнутого змісту аудіоповідомлення та вчить оцінювати і порівнювати почуту інформацію зі своїм власним досвідом» [28, с. 289].

Дослідник Дж. Клайн, стверджує, що різні ситуації вимагають різних типів аудіювання. Згідно з ним, є такі види слухання:

- інформаційне слухання (Informative Listening);
 - реляційне (міжособистісне) слухання (Relationship Listening);
 - оцінювальне (естетичне) слухання (Appreciative Listening);
 - критичне слухання (Critical Listening);
 - дискримінативне (розрізнявальне) слухання (Discriminative Listening)
- [50, с. 29].

Інформаційне слухання – це назва, яку Дж. Клайн дає ситуації, коли головним завданням слухача є розуміння змісту почутого повідомлення [50, с. 30].

Метою міжособистісного слухання є допомогти особистості поліпшити стосунки між людьми. Наприклад, це слухання нагадує ситуації де консультанти, медичний персонал або інші фахівці дозволяють людині, яка переживає занепокоєння, обговорити проблему [50, с. 32].

Учений вважає, що оцінювальне слухання забезпечує відповідь слухача, а не

джерело повідомлення. Воно, наприклад, включає прослуховування музики для насолоди, тому що слухачеві подобається їх стиль [50, с. 34].

Критичне слухання – це вміння критично слухати. Дуже часто на роботі, в громаді, в клубах обслуговування, в культових місцях, у сім'ї, фізичні та духовні потреби вимагають від нас навичок критичного слухання» [50, с. 38].

Джон Клайн стверджує, що дискримінативне слухання полягає у виокремленні відмінностей між звуками та розвитку чутливості до пауз, інших голосових та невербальних сигналів, що дозволяє критичним слухачам точніше розуміти не лише повідомлення оратора, але й його наміри. Цей вид аудіювання може бути найважливішим типом, оскільки він є основним для інших чотирьох [50, с. 42].

Беручи до уваги усі типи аудіювання, М. Рост розрізняє чотири орієнтації аудіювання:

- рецептивна орієнтація;
- конструктивна орієнтація;
- колаборативна орієнтація;
- трансформативна орієнтація [60, с. 17].

Говорячи про формування аудитивної компетентності, видається релевантним проаналізувати основні етапи навчання аудіювання.

М. Андервуд звертає увагу на три основні етапи навчання аудіювання:

- початковий етап (попереднє прослуховування, pre-listening stage);
- основний етап (власне прослуховування, while-listening stage);
- завершальний етап (після прослуховування, post-listening stage) [61, с. 188].

Дослідниця вважає, що «початковий етап є найголовнішим в ефективному формуванні навичок слухання. На цьому етапі потрібно підготувати учнів до сприйняття іншомовного аудіотексту». На думку методиста, це забезпечується обговоренням заголовку завдання, розмовою про власний досвід того, хто слухає, заохоченням спрогнозувати зміст аудіоповідомлення [61, с. 188]. Водночас, І. Стогній та Л. Никонорова зазначають, що доречним є звернення уваги учнів на певні лексичні та граматичні конструкції [33, с. 183].

Згідно з К. Ріксоном, початковий етап називається стадією попереднього слухання (pre-listening stage). Він складається з завдань, які учні роблять до прослуховування, щоб допомогти їм отримати максимум від того, що вони збираються слухати. Іншими словами, цей етап служить підготовкою для слухачів з метою отримати максимум користі від прослуховування [60, с. 99].

О. Мартинюк наголошує, що «на початковому етапі слід запропонувати учням додаткову інформацію стосовно теми, що обговорюється для кращого сприйняття та розуміння аудіотексту». Методистка пропонує залучити фонові знання чи досвід учнів. На початковому етапі вчитель може сформулювати завдання таким чином, щоб учні мали змогу описувати різноманітні малюнки, картки, графіки та діаграми [25, с. 393].

В. Любінєне стверджує, що «діяльність на початковому етапі допомагає учням приймати рішення, про що слід слухати, і на що робити акцент під час аудіювання. По-перше, учням потрібно активізувати свої знання з теми, по-друге, повинна бути встановлена мета для прослуховування у поєднанні з конкретними завданнями аудіювання» [53, с. 90].

Таким чином, учням пропонується шукати конкретну інформацію, яку вони потребують, і подається ступінь необхідної деталізації. Використовуючи всю доступну інформацію, учні можуть робити прогнози, щоб передбачити те, що вони можуть почути. Вчена переконана, що «вчитель повинен постійно забезпечувати учнів «мовними опорами» (scaffolding), тобто повтореннями, перефразуваннями, використанням синонімів та антонімів, обговоренням, запитаннями, усним відгуком». Деякими прикладами візуальних схем (scaffolding) можуть бути - малюнки, карти, діаграми, таблиці та інші графічні застосування, які допомагають слухачеві структурувати інформацію та звернути увагу на ключовий зміст [53, с. 90].

Що стосується основного етапу – етапу прослуховування, то тут потрібно навчити учнів правильно сприймати аудіотекст. І. Стогній та Л. Никонорова вказують на те, що «треба навчити учнів розуміти основний зміст аудіоповідомлення та вміти виділяти потрібну інформацію» [33, с. 181].

О. Тарнопольський стверджує, що «не потрібно надмірно вслуховуватись в аудіоповідомлення, достатньо розуміти загальне значення та зміст.» Немає сенсу звертати увагу на кожне не зрозуміле слово чи граматичну конструкцію [38, с. 111].

О. Мартинюк трактує етап прослуховування як активний процес. На цьому етапі учні можуть задіювати свою уяву та передбачувати події. Вчена наголошує, що «етап прослуховування включає перше прослуховування та друге прослуховування». Під час першого прослуховування учні уявляють ситуацію, обробляють її та зберігають у своїй пам'яті, згадуючи раніше отриману фонову інформацію. Методистка рекомендує застосувати спеціальні запитання, які починаються питальними словами – «Хто», «Що», «Де», «Коли», «Як» тощо. Водночас, друге прослуховування дає змогу учням занотувати окремі деталі. Під час другого прослуховування, учні можуть малювати схеми, заповнювати таблиці чи пропуски, виконувати завдання на встановлення хронології подій [25, с. 393].

Так, Л. Башманівська зазначає, що «метою першого прослуховування є загальне розуміння змісту чи сюжету, а другого прослуховування – звернення уваги на деталі» [2, с.], у той час як Х. Вангом наголошує на тому що «перше прослуховування є екстенсивним, а друге прослуховування – інтенсивним» [63, с. 361].

К. Ріксон стверджує, що основний етап, який називається етапом під час прослуховування – (while-listening stage), складається із заходів та вправ, які слід виконувати учням під час аудіювання. Ці завдання мають спрямовувати їх до розуміння основної інформації аудіозапису. Іншими словами, це спосіб, яким вчитель контролює слухацьку діяльність [60, с. 104].

Завершальний етап, на думку І. Стогній та Л. Никонорової, є стадією, якою не можна нехтувати. «Основною метою цього етапу є аналіз та закріплення почутої інформації, чого можна досягти за допомогою обговорення чи проведення дискусій» [33, с. 183].

О. Мартинюк рекомендує сформулювати завдання пов'язане з першим етапом прослуховування. Наприклад, на першому етапі учні передбачають за заголовком хід подій, а на завершальному етапі можна порівняти чи відрізняється

спрогнозована ними інформація від тієї, що звучала в аудіоповідомленні. Доцільним було б організувати дискусію чи диспут, не лише на почуту тему, але й з використанням нової лексики з аудіозапису. Не забуваючи про самостійні завдання, можна запропонувати учням написати твір стосовно проблеми, яка піднімалась в автентичному аудіюванні [25, с. 393].

На думку К. Ріксона, «завершальний етап (follow-up stage) містить завдання, які слід виконувати після того, як учні зрозуміли значення та зміст аудіоповідомлення і готові озирнутися назад, поміркувати над деякими аспектами мови в ньому або виконати якусь додаткову роботу на основі змісту почутого аудіозапису» [60, с. 107].

Отже, процес формування навичок аудіювання є важливою складовою формування іншомовної комунікативної компетентності, якому слід приділяти значну увагу під час вивчення іноземної мови. Розуміння вчителем іноземної мови та застосування ним різноманітних видів навчання іншомовного слухання на різних етапах навчання сприятиме розвитку комунікативної компетентності його учнів.

1.3. Психофізіологічні особливості формування навичок аудіювання

З погляду психофізіології аудіювання визначається як перцептивна розумова мнемічна діяльність. Перцептивною така діяльність називається тому, що відбувається сприйняття (рецепція). Розумова – тому, що взаємопов'язана з ключовими розумовими операціями: аналізом та синтезом, порівнянням, індукцією та дедукцією, абстрагуванням та конкретизацією. Мнемічна – тому, що протікає процес виокремлення і засвоєння інформативних мовних ознак і мовних одиниць, перетворення образу і пізнання як результат порівняння з ідеалом, що залишається у пам'яті.

Один із ключових механізмів аудіювання є механізм оперативної пам'яті, що фіксує у свідомості слухача сприйнятті ним слова та словосполучення протягом часу, який йому потрібний для осмислення фрази чи завершеного фрагмента. Що краще розвинена оперативна пам'ять, то більший обсяг одиниць сприйняття. Якщо

ж інформація сприймається великими частинами, то на її перетворення йде менше часу, і процес аудіювання стає успішним.

Аналізуючи причини недостатньої сформованості навички аудіювання у учнів, Д. Філд вказує на а) історично сформовану пріоритетність навички читання; б) існуюче серед учителів уявлення про те, що навичка аудіювання може розвинутиись без цілеспрямованої роботи над ним, с) прихованість результатів аудіювання: ця навичка є зовні невираженим процесом внутрішньої активності. У той же час багато дослідників відзначають незаперечну значущість аудіювання з позиції процесу освоєння мови та з погляду успішності комунікації цією мовою. О. Томілін підкреслює, що аудитивна база - це одна з умов покращення навичок мовлення, шлях до накопичення відомостей про невичерпні можливості мовної системи та способи її мовної реалізації, а також важливий канал поповнення знань про країну мови [30, с. 11].

Аудіювання є рецептивним видом мовної діяльності, тобто є смисловим сприйняттям усного повідомлення. Відмінними особливостями аудіювання як виду мовленнєвої діяльності є одноразовість представлення інформації і незворотність мови, що звучить. Це вимагає від слухаючого швидкого, майже синхронного визначення звукових сигналів. За в порівнянні з читанням, аудіювання не передбачає повторного доступу до особливо важкої частини тексту. Цей вид мовленнєвої діяльності також не дає можливості перерватися на час, щоб звернутися до словника або іншим ресурсам для отримання довідки та зняття лексичної, граматичної, фонетичної проблеми.

Характерними рисами для аудіювання як різновиду мовної діяльності у методиці навчання іноземних мов є:

1. За характером мовного спілкування аудіювання, а також говоріння належить до видів мовленнєвої діяльності, які реалізують усне безпосереднє спілкування (хоча інформація може поширюватися за допомогою технічних засобів), а тому конфронтується читання та писемне мовлення, які реалізують спілкування, опосередковане письмом.

2. За своєю роллю у процесі взаємодії аудіювання вважається реактивним

видом мовленнєвої діяльності, як і читання.

3. За орієнтацією на прийом та видачу інформації аудіювання, як і читання, є рецептивним видом мовної діяльності.

4. Форма проходження процесу аудіювання – внутрішня, невиражена, на відміну від говоріння та листи, що активізуються у зовнішній формі.

Основою внутрішнього механізму аудіювання виступають такі психічні процеси: сприйняття на слух, увага та зіставлення мовних засобів, їх розпізнавання, осмислення, антиципація, групування, узагальнення, утримання у пам'яті, висновок, тобто відтворення думки іншого і відповідна неї реакція. Так ось, предметом аудіювання виступає думка іншої людини, передану у формі аудіотексту та яку потрібно ідентифікувати.

5. Продуктом аудіювання є висновок. А результатом – розуміння сприйнятого змістового змісту та власне мовленнєва або немовленнєва поведінка. Аудіювання визначається як комплексна розумова та мовна діяльність. Воно ґрунтується на природній здатності, яка розвивається в ході індивідуального розвитку людини та дозволяє йому розуміти інформацію в акустичному коді, збирати її у пам'яті чи листі, проводити відбір і давати їй оцінку відповідно до інтересів або поставлених завдань. Найважливішими факторами формування такої здатності є: перцептивні та мовленнєво-моторні передумови, загальні інтелектуальні передумови, фактичні знання, знання та вміння в рідній мові, знання та вміння в іноземній мові, мотивація. Ці фактори є основою для вдосконалення специфічних знань та вмінь [21, с. 5].

Процес аудіювання починається зі сприйняття мови, під час якого слухач за допомогою механізму внутрішнього промовляння перетворює звукові (а якщо він спостерігає за співрозмовником, то й зорові) образи на артикуляційні. Слухач з невеликим досвідом сприймає мовлення іноземною мовою як цілісний потік інформації. Для осмислення всього повідомлення потрібно розділити його на відокремлені фрази, синтагми, словосполучення, слова і зрозуміти сенс кожного з них. Цей поділ і здійснює механізм сегментування мовного ланцюжка.

Рівень сформованості навички аудіювання та успішності учнів у даному

мовному виді діяльності залежить від низки факторів, у тому числі: 1) розвиненості психофізичних механізмів; 2) емоційного стану слухача; 3) рівня сформованості мовної компетентності (лексичної, граматичної, фонетичної); 4) розвиненості критичного мислення; 5) володіння стратегіями аудіювання; 6) володіння фоновими знаннями [21, с. 28-29]. Розглянемо кожен із названих факторів докладніше.

1. Психофізичні механізми аудіювання. Описуючи процес аудіювання, дослідники виділяють психофізичні механізми, які беруть участь у цьому процесі, а саме: мовленнєвий слух, внутрішнє мовлення, пам'ять, увага, а також адаптація та селекціонування корисного звукового сигналу. Залежно від рівня розвиненості даних механізмів залежатиме швидкість формування у учнів навички аудіювання.

Вплив рівня сформованості граматичної компетентності на успішність аудіювання обумовлена важливістю навичок:

- впізнавання граматичних конструкцій у потоці мовлення;
- визначення граматичних явищ та вміння відрізнити їх один від одного;
- виявлення логічного, причинно-наслідкового зв'язків в аудіотексті;
- розуміння значення граматичних форм з урахуванням їхньої поліфункціональності та багатозначності.

Значимість фонетичної компетентності насамперед визначається сформованістю такого її компонента, як слухові (аудитивні) навички. Слухові навички забезпечують можливість правильно сприймати звуки іншомовної мови. Вони припускають співвідношення фонетичного складу речення з його значенням та диференціацію близьких за звучанням слів та словосполучень.

3. Розвиненість критичного мислення.

Під критичним мисленням розуміють «інтелектуально організований процес, спрямований на активну діяльність з осмислення, застосування, аналізу, узагальнення чи оцінки інформації, отриманої або створюваної шляхом спостереження, досвіду, рефлексії, міркувань чи комунікації як керівництво до дії чи формування переконання» [1, с. 56]. Успішність аудіювання залежить від того, наскільки учні здатні виконувати когнітивні операції для смислової обробки

отриманої інформації.

Так само як і у випадку з психофізичними механізмами, критичне мислення спочатку формується рідною мовою. Тому якщо учні мають труднощі з перерахованою діяльністю рідною мовою, то на іноземній проблеми набувають ще більших масштабів. Розвиток критичного мислення як фактора, що впливає на успішність мовної діяльності (у тому числі аудіювання) іноземною мовою, можливе лише у довгостроковий період часу та при регулярному та цілеспрямованому використанні у навчальному процесі вправ та завдань, спрямованих на його формування.

4. Володіння фоновими знаннями.

Якщо зміст аудіотексту не відповідає особистому життєвому досвіду учня і містить велику кількість нової для нього інформації, то сприйняття такого тексту значно утруднене. Таким чином, перед учнями стоїть завдання не просто зрозуміти мову іноземною мовою, а й засвоїти новий їм матеріал. У цих умовах можливі два варіанти дії: 1) в якості домашнього завдання рекомендувати учням самостійно ознайомитися з планованою темою українською мовою, тим самим знімаючи труднощі, що виникли; 2) формувати навички вивчення нової інформації за допомогою іноземної мови.

Вважаємо другий варіант коректнішим вирішенням проблеми, оскільки здатність вчитися іноземною мовою має велику цінність у світі і відкриває нові можливості для учнів. Важливим умовою формування цієї навички є використання мовних матеріалів, що відповідають рівню володіння мови учнями. Якщо пред'явлений матеріал у разі перевищує рівень учнів і при цьому насичений новою інформацією, він не має розвиваючого ефекту і стає непосильним для учнів [26, с. 18].

5. Володіння стратегіями аудіювання. Стратегії аудіювання мають прямий зв'язок із психофізичними механізмами, критичним мисленням, фоновими знаннями, а також емоційним станом слухача. До стратегій аудіювання відносять [21, с. 4]:

- навмисне прогнозування аудіотексту;

- опора на фонові знання та інформацію, що не представлена в тексті;
- фіксація звукового матеріалу у письмовому вигляді (випишування ключових слів/ідей);
- схематизація почутої інформації у форматі схем, діаграм, таблиць, майнд-карт;
- уявлення подій, що відбуваються в аудіотексті;
- концентрація уваги на основній ідеї (ключових словах), а не на кожному слові окремо;
- здогад значення незнайомих лексичних одиниць за допомогою контексту або за словотворчими елементами;
- врахування паралінгвістичних засобів (жестів, міміки) за наявності зорової опори.

Таким чином, формування навички аудіювання є одним з ключових умов, що забезпечують успішну комунікацію іноземною мовою. Формуванню цієї навички приділяється недостатня увага під час навчання іноземної мови, внаслідок чого більшість учнів зазнають труднощів при аудіюванні. Виходячи з цього, можемо зробити висновок про необхідність більш уважного ставлення до цього питання на заняттях з іноземної мови.

Процес розвитку навички аудіювання іноземною мовою у учнів буде ефективним, якщо: враховується рівень сформованості психофізичних механізмів учнів (мовний слух, внутрішньо промовляння, пам'ять, увага, а також адаптація та селекціонування корисного звукового сигналу) та застосовується комплекс вправи їхнього розвитку; створюється емоційне позитивне та усвідомлене ставлення до аудіювання як елементу вивчення мови та комунікації на ньому; застосовуються завдання для спонукання учнів до здійснення когнітивних операцій при аудіювання; враховується наявність чи відсутність фонетичних знань, необхідні розуміння аудіотексту; здійснюється навчання учнів стратегій аудіювання.

Висновки до розділу 1

Говорячи про взаємозв'язок аудіювання з іншими аспектами, можна

відзначити, що аудіювання і говоріння тісно взаємопов'язані один з одним, тому що результатом обох видів мовної діяльності є вираження думок за допомогою мови, що вивчається.

Рівень сформованості навички аудіювання та успішності учнів у даному мовному виді діяльності залежить від низки факторів, у тому числі:

1) розвиненості психофізичних механізмів; 2) емоційного стану слухача; 3) рівня сформованості мовної компетентності (лексичної, граматичної, фонетичної); 4) розвиненості критичного мислення; 5) володіння стратегіями аудіювання; 6) володіння фоновими знаннями.

Аудіювання є активним та осмисленим процесом, який має на меті розуміння інформації, сприйнятої на слух. Структурно, аудіювання передбачає формування широкого спектру вмінь, що є основою для визначення таких видів аудіювання: навчальне, комунікативне, глобальне, детальне, критичне, інтенсивне, екстенсивне та автономне.

Успішність аудіювання залежить від функціонування пам'яті, яка є основою для механізму ймовірного прогнозування, котрий дозволяє порівнювати мовні сигнали зі стереотипами, закладеними в свідомості реципієнта та передбачати інформацію, яка буде подана у повідомленні, або відновлювати втрати чи прогалини в інформації внаслідок послаблення уваги з метою адекватного розуміння аудіоповідомлення.

Формування іншомовної компетентності в аудіюванні є багатокомпонентним процесом та передбачає формування навичок і вмінь, набуття знань, формування здатності обирати та правильно використовувати стратегії аудіювання з метою досягнення мети аудіювання й уникнення труднощів, включає досвід і мотиваційну складову.

РОЗДІЛ 2.

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ ELLLO

2.1. Онлайн ресурси та цифрові інструменти для навчання аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти

Сучасна мовна освіта дедалі більше орієнтується на використання цифрових технологій, що зумовлено як глобальними тенденціями цифровізації, так і реальними потребами української школи. Навчання аудіювання учнів 10 класу, які перебувають на етапі вдосконалення комунікативних умінь, потребує систематичного залучення автентичних аудіо- та відеоматеріалів, що відображають реальне мовне середовище. Саме онлайн ресурси та цифрові інструменти створюють умови для розвитку навички сприймання іноземного мовлення на слух, забезпечують різноманітність завдань та стимулюють мотивацію старшокласників. Використання цифрових технологій у навчанні аудіювання має низку переваг. По-перше, вони надають доступ до великої кількості автентичних матеріалів — новин, подкастів, інтерв'ю, діалогів, які неможливо знайти у звичайних друкованих підручниках. По-друге, цифрові ресурси дозволяють комбінувати звук із візуальною та текстовою підтримкою, що значно підвищує рівень розуміння іншомовного мовлення. По-третє, інтерактивність і можливість індивідуалізації процесу навчання відповідають потребам учнів із різним рівнем підготовки. В умовах змішаного та дистанційного навчання це набуває особливого значення, адже забезпечує гнучкість та доступність освітнього процесу.

«Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, окрім всього іншого, є обов'язковою передумовою формування інформаційного суспільства у широкому розумінні», – написав В. Кремень [41, с.4].

У контексті інтерактивних методів навчання, навчальний процес отримує нову динаміку, де роль учня стає більш активною та визначальною. Вчитель не

лише передає знання, а й сприяє учневі у самостійному відкритті та засвоєнні інформації. У цій ситуації, вчителеві випадає роль активного помічника, чия основна мета – організувати та стимулювати навчальний процес [42, с. 52]. Не можливо не помітити, що Інтернет є не тільки одним з головних атрибутів людського життя, а й одним з найефективніших засобів, що допомагають урізноманітнити процес навчання і сприятимуть швидкому та успішному досягненню цілі в навчанні іноземних мов: здатність ефективно спілкуватися в міжкультурному середовищі завдяки розвитку міжкультурної комунікативної компетентності [22, с. 65]. Під час використання онлайн-навчальних платформ для навчання аудіювання на уроках іноземних мов, вчителю необхідно ретельно розглянути наступні аспекти: для якої аудиторії, з якою метою, коли та в якому обсязі потрібно використовувати Інтернет, оскільки величезний обсяг інформації може ускладнити вибір. Існують веб-ресурси, які корисні для вчителів іноземних мов і можуть бути застосовані під час уроків. Ці ресурси можна поділити на інформаційні, які використовуються для підбору цікавого матеріалу, та освітні, які надають навчальні матеріали. Спеціалізовані навчальні веб-сайти мають різноманітні завдання, а їх створення враховує рівень знань учнів. Взаємодія з такими ресурсами є захоплюючою та корисною для вивчення мови, особливо для розвитку навичок аудіювання. Крім того, існують спеціалізовані веб-ресурси, які охоплюють усі аспекти мовленнєвої практики (читання, письмо, говоріння та аудіювання), а також навчають фонетиці, граматиці, словниковому запасу тощо. Під час використання навчальних онлайн платформ важливо вибрати рівень складності, який відповідає рівню підготовки учнів [5, с. 35]. Для проведення експерименту ми опрацювали та проаналізували декілька навчальних онлайн платформ. На цих сайтах, або ж онлайн платформах, ми звертали увагу та глибоко вивчали лише категорію Skills – Listening адже нас цікавить саме формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів 10-х класів.

Серед найпопулярніших ресурсів, які можна застосовувати для навчання аудіювання, варто виділити кілька груп. Першу становлять спеціалізовані платформи для розвитку слухових умінь, що містять готові аудіо- й відеоуроки з

транскриптами та завданнями. До них належать ELLLO (English Listening Lesson Library Online), Randall's ESL Cyber Listening Lab, ESL Lounge, ESLfast, Listen In English, а також освітні ресурси British Council. Вони пропонують структуровані матеріали, розподілені за рівнями складності, що дозволяє вчителю підібрати завдання відповідно до навчальної програми 10 класу.

Другою групою виступають ресурси з автентичними матеріалами – BBC Learning English, VOA Learning English, TED Talks, освітні подкасти та сервіси аудіокниг. Вони занурюють учнів у справжнє мовне середовище, демонструють різні акценти, стилі мовлення, темпи та інтонаційні особливості. Використання таких матеріалів особливо важливе для старшокласників, адже саме на цьому етапі формується здатність працювати з реальним, неадаптованим мовленням. Третю групу становлять інструменти для створення інтерактивних завдань. Серед них – Quizlet, Kahoot!, EdPuzzle, H5P, Google Forms, які дозволяють вчителю інтегрувати аудіо або відео в авторські вправи. Це забезпечує адаптацію матеріалу до тем, передбачених шкільною програмою, а також дає можливість організовувати диференційоване навчання, коли кожен учень виконує завдання відповідно до свого рівня.

Окремо варто відзначити мобільні застосунки для самостійної роботи – Promova, LingQ, Duolingo, LyricsTraining. Вони дозволяють учням у позаурочний час тренувати навички сприймання мовлення через прослуховування діалогів, пісень, опрацювання нової лексики. Такі ресурси можуть стати ефективним інструментом формування навчальної автономії, що є важливим чинником у старшій школі.

Цифрові інструменти не лише урізноманітнюють процес навчання, але й дозволяють створювати навчальні ситуації, максимально наближені до реального іншомовного спілкування. Наприклад, прослуховування інтерв'ю на BBC або перегляд виступу на TED може стати основою для дискусії в класі, написання есе чи створення власної усної презентації. Таким чином, аудіювання інтегрується з іншими видами мовленнєвої діяльності. Разом із тим, впровадження онлайн ресурсів має і певні труднощі. До них належать технічні обмеження (недостатня

якість інтернету чи обладнання), невідповідність окремих матеріалів тематиці шкільної програми, різний рівень підготовки учнів. Проте ці виклики можна подолати шляхом диференціації завдань, попереднього відбору матеріалів, використання змішаного підходу (поєднання простих і складніших текстів), а також надання методичної підтримки вчителям.

Вважаємо доцільним описати та провести аналіз кожної навчальної онлайн платформи.

Про *Breaking News English* можна сказати наступне:

1. Заняття безкоштовні.
2. Є 7 рівнів, від початкового до просунутого.
3. Уроки містять до 26 сторінок вправ/роздавальних матеріалів для друку.
4. Два рази на тиждень публікується новий урок.
5. Усі уроки базуються на актуальних історіях, взятих з новин.
6. Усі уроки також можна завантажити у форматі PDF.
7. До кожного уроку є понад 30 онлайн-тестів.
8. Файли для прослуховування британською та американською англійською мовами можна завантажити у форматі mp3 або підписатися на них через подкаст.
9. Роздавальні матеріали для класу можна легко відтворити [44].

Безкоштовні, готові до використання плани уроків EFL/ESL з останніми новинами – у 7 рівнях. Кожен урок містить 27-сторінковий PDF-файл, який містить завдання для всіх навичок, 2-сторінковий міні-урок, 5-швидкісне аудіювання, багатошвидкісне прокручування, інтерактивний диктант, 30+ онлайн-тестів тощо (Рисунок 2.1.). Крім того що дана навчальна онлайн платформа є корисною для навчання, вона також є інформативною, адже учні можуть ознайомитись з свіжими новинами світу та розширити свій кругозір.

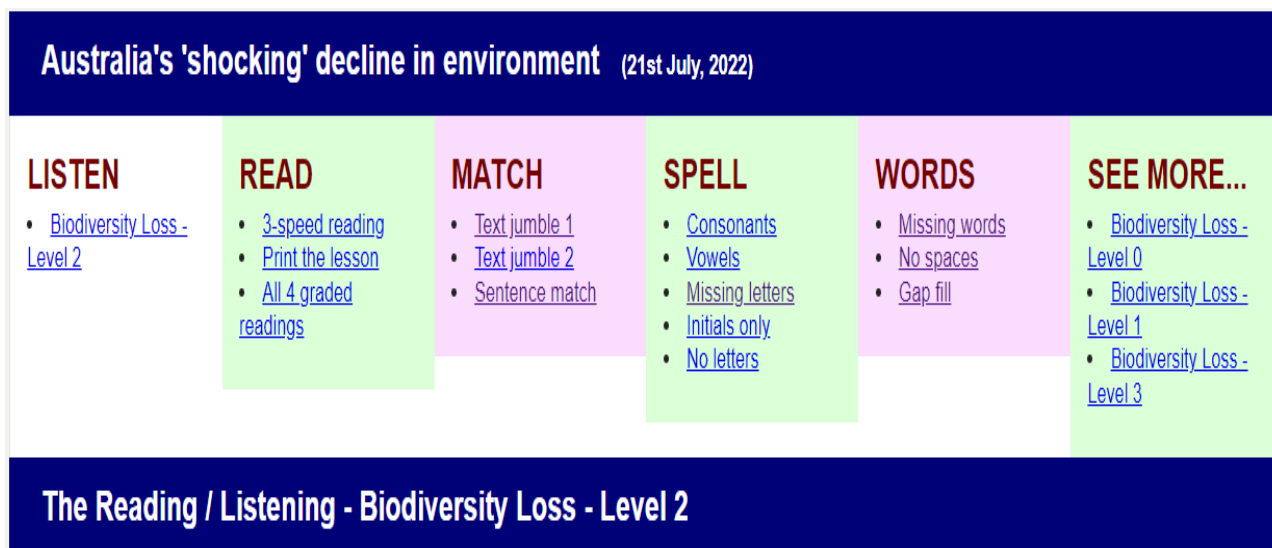

Рис. 2.1 Скріншот навчальної онлайн платформи Breaking News English

British Council пропонує кілька навчальних ресурсів, які розділені за віковими категоріями та інтересами:

Learn English;

Learn English for kids ;

Learn English for teens;

Teaching English;

Premier Skills English.

Нас цікавить секція – Learn English for teens, оскільки ми працюємо та проводимо експеримент на учнях 10-го класу. Це саме той вік, коли підлітки стають важкими, показують свою міць характеру та бунтарські настрої.

Дана навчальна платформа врахувала всі тонкощі аудіювання та навчає слуханню послідовно від передтекстового до позатекстового етапу [55].

Платформа пропонує різні типи завдань для підготовки до аудіювання та вправ після прослуханого. Наприклад, вправи на множинний вибір, на підстановку, доповнення, завдання типу True\False, розстановка слів\речень\словосполучень по черзі в правильному порядку. Полегшить пошук необхідного матеріалу навігація онлайн платформи (Рисунок 2.2).

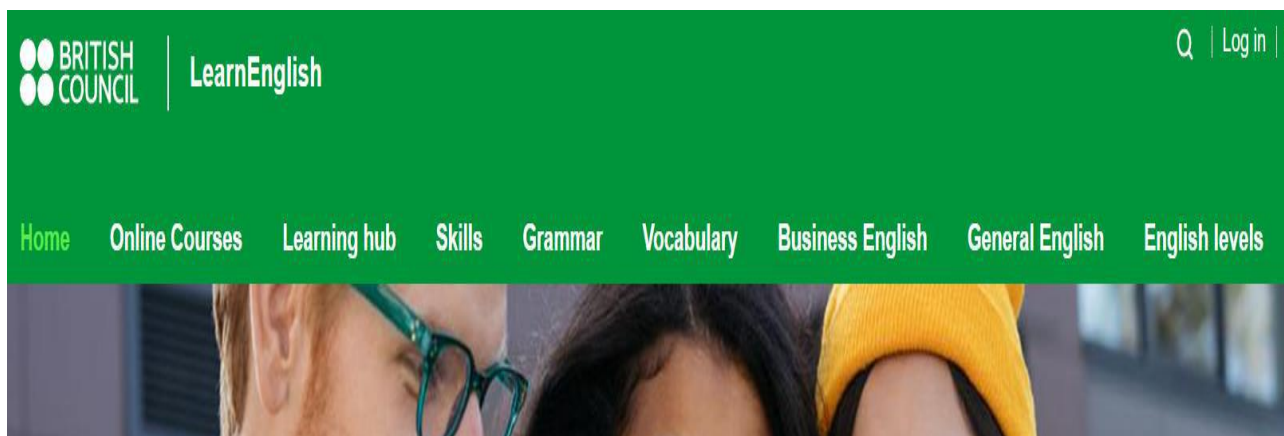

Рис. 2.2 Скріншот онлайн платформи British Council\LearnEnglish

«Don't stop when you are tired, stop when you are done!» – гасло навчальної онлайн платформи English-practice. Це гасло нам говорить про величезну кількість завдань на різну тематику та рівень знань англійської мови. Платформа розподілена на секції, що дає змогу легко знайти потрібний матеріал [45].

Завдання на аудіювання поділені на рівні знання англійської мови, також окремо є посилання conversations (розмови) та dictations (диктанти). За допомогою останнього учні можуть вдосконалити фонематичний слух та навички письма (Рисунок 2.3).

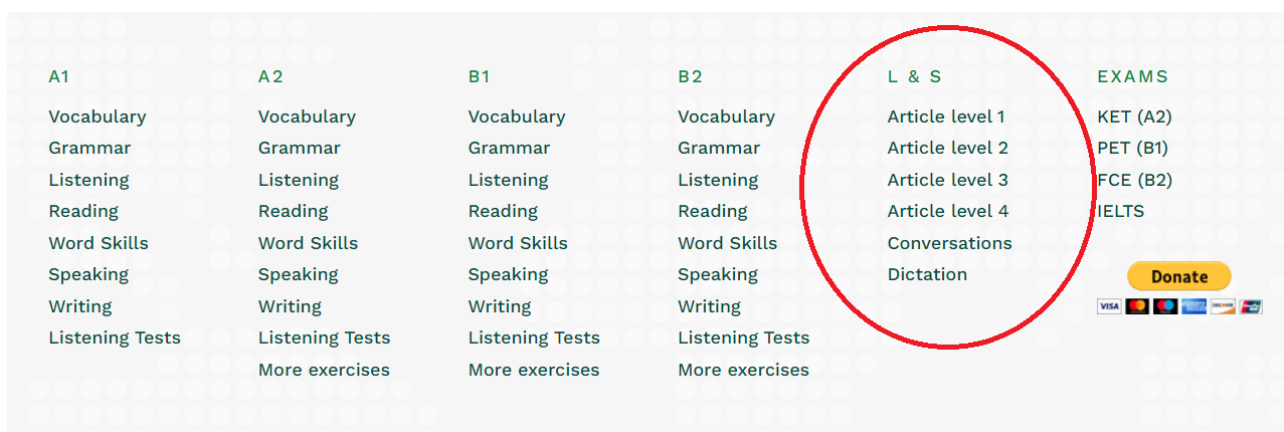

Рис. 2.3. Скріншот навчальної онлайн платформи English-practice

ELLLO означає English Listening Lesson Library Online. Цю навчальну онлайн платформу створив вчитель з Японії Тод Бойкенс ще у далекому 2004 році. *ELLLO* є безкоштовним. Метою *ELLLO* є надання безкоштовної альтернативи

комерційним продуктам, оскільки не всі викладачі та студенти можуть їх собі дозволити (Рисунок 2.4.). [65].

Рис. 2.4 Скріншот навчальної платформи English Listening Lesson Library Online

Наступна навчальна онлайн платформа – це *ESOL Courses*. Ця платформа була створена братами Андріаном та Сью Ліоном-Джонсами. Це безкоштовна онлайн-платформа для викладання та навчання з безкоштовними онлайн уроками та окремими завданнями.

Засновники платформи розділяють традиційну думку методистів щодо етапів роботи з аудіотекстом. Вони виділяють три етапи: підготовчий (pre-listening), основний (listening), заключний (after listening). Підготовчий етап передбачає попередню інструкцію, яка мотивує та готує до активної роботи. Цей етап включає формулювання завдань, вказівки щодо їх виконання тощо. Основна мета першого етапу полягає в ознайомленні та опрацюванні невідомої лексики. Основний етап включає безпосереднє прослуховування аудіотексту. Кількість прослуховувань може варіюватися залежно від складності тексту. Важливо, щоб слухачі не втрачали мотивацію, тому нові завдання можуть допомогти утримати їх увагу на процесі виконання. Заключний етап передбачає перевірку розуміння прослуханого матеріалу [43], наприклад, через виконання вправи на вибір чи підстановку пропущених слів.

Ще однією хорошою навчальною онлайн платформою є *iSLCollective*. Ця платформа створена спільнотою вчителів, які діляться своїми власними розробками та новими методами [51].

Новою функцією цієї платформи є програма для створення відеовікторин *iSLCollective* і бібліотека. Тут учні можуть переглянути відео чи прослухати аудіо, та виконати інтерактивні завдання, або ж вчитель може скачати завдання у будь-якому зручному форматі – Word doc/docx and ppt/pptx (powerpoint). Ці матеріали можуть слугувати роздавальним матеріалом та підвищать ефективність виконання завдань після прослуховування аудіофайлу.

LearningApps.org – це платформа, яка сприяє навчанню та викладанню за допомогою малих інтерактивних модулів. Ці модулі можна використовувати як навчальні ресурси або для самостійних завдань. Основна мета цієї роботи – створення загальнодоступної бібліотеки незалежних блоків, які можна використовувати знову та змінювати. Ці блоки, що їх називають «Вправами», не входять до жодних конкретних сценаріїв або програм, тому вони не створюються як цілісні уроки чи завдання, тому їх можна використовувати у будь-якому методичному сценарії відповідно до потреб. (Рисунок 2.4.) [55].

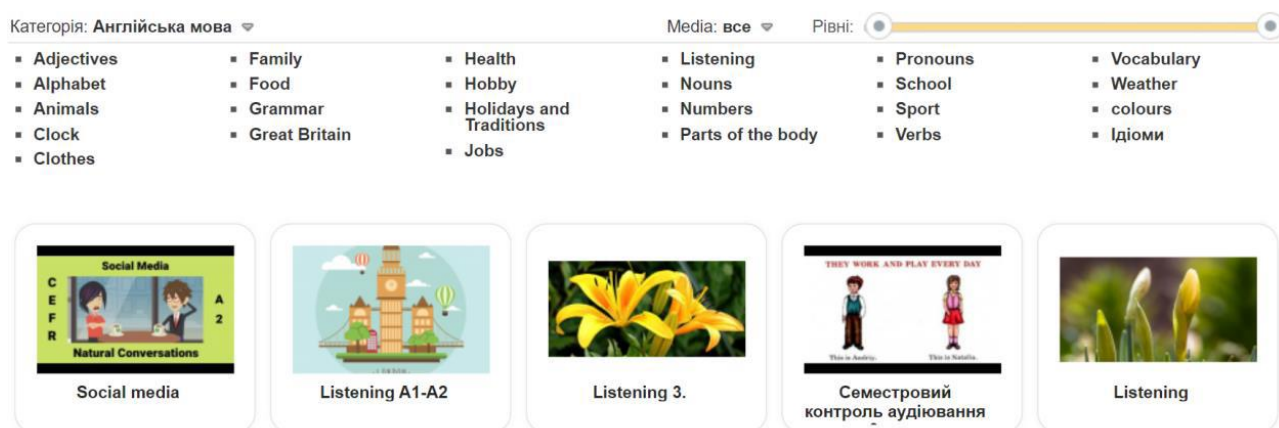

Рис. 2.4. Скріншот навчальної онлайн платформи Learningapps.org.

Live Worksheets – це онлайн платформа, яка вміщує в себе завдання на різні теми та рівні англійської мови. LiveWorksheets дозволяє перетворювати традиційні робочі аркуші для друку (doc, pdf, jpg...) на інтерактивні онлайн-вправи з самовиправленням, які ми називаємо «інтерактивними аркушами» (Рисунок 2.5).

Рис. 2.5. Приклади інтерактивних аркушів навчальної онлайн платформи Live worksheet.

Учні можуть виконати робочі аркуші онлайн і надіслати свої відповіді вчителю. Це добре для студентів (мотивація) та для вчителя (економія часу). Також ця платформа має функцію створення інтерактивних робочих аркушів. Тобто, в залежності від необхідної теми вчитель сам може створити worksheet, помістивши туди все, те що вважає важливим [51].

Додатково також ці інтерактивні аркуші повністю використовують останні досягнення технологій, які застосовуються в освіті: вони можуть містити звуки, відео, завдання з перетягування, об'єднання за допомогою стрілок, вибір з декількох варіантів і навіть усні вправи, де учні можуть використовувати свої мікрофони для виконання завдань.

LyricsTraining – це простий і цікавий спосіб вивчити та вдосконалити знання іноземних мов за допомогою музичних відео та текстів улюблених пісень. На сайті також є спеціальний режим караоке, який дозволяє співати, що може бути невеликим перезавантаженням та відпочинком під час уроку. Використовуючи цю навчальну онлайн платформу, учні можуть вивчити нову лексику та вирази, а також закріпити граматичні поняття шляхом постійних вправ із написання пропущених слів [56].

Але, перш за все, *LyricsTraining* допомагає тренувати слух, щоб значно покращити здатність розпізнавати звуки та слова іноземної мови за дуже короткий час, тренуючи мозок майже несвідомо, незалежно від того, чи відоме значення всіх слів чи ні.

Недавні дослідження показали, що просте сприйняття звуків іншої мови створює в нашому мозку структури та зв'язки, необхідні для її вивчення.

Крім того, музика є цікавим способом вивчення, а прослуховування різних акцентів і вимови дає більшу гнучкість для перевірки здатності розпізнавати різні звукові моделі англійської мови. Це дуже відрізняється від типових вправ на аудіювання на уроках мови, де вимова занадто ідеальна, що не зовсім практично в реальному середовищі.

Onestopenglish – це ресурс номер один для вчителів англійської мови, який надає доступ до тисяч ресурсів, включаючи плани уроків, робочі аркуші, аудіо, відео та картки. Onestopenglish є частиною Macmillan Education, одного з провідних світових видавців навчальних матеріалів з англійської мови. 700 000 зареєстрованих користувачів у понад 100 країнах, які використовують запропоновані матеріали для викладання англійської мови як іноземної (EFL) і англійської для носіїв інших мов (ESOL) [58].

Onestopenglish пропонує високоякісні ресурси, яким можна довіряти. Ми можемо знайти матеріали (Рисунок 2.6), написані експертами та авторами в ELT та відредаговані командою onestopenglish. Всі матеріали впорядковано за п'ятьма основними категоріями: діти, підлітки, дорослі, професійний розвиток і онлайн-навчання, тому зручно знайти необхідне.

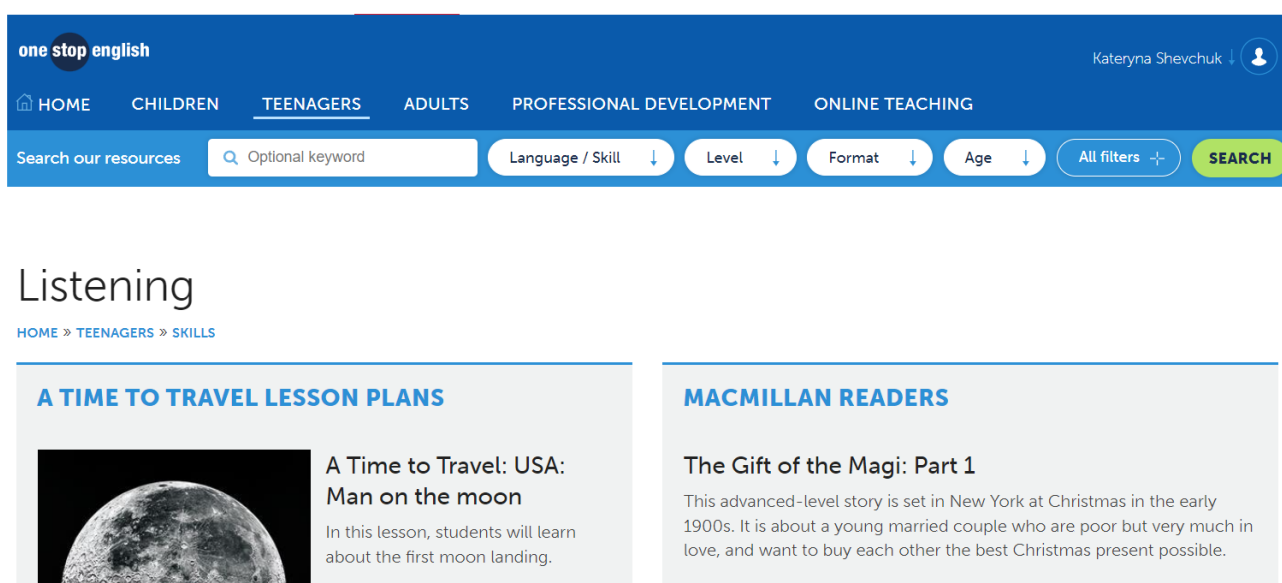

Рис. 2.6 Головна сторінка навчальної онлайн платформи Onestopenglish

Також сервіс пропонує додаткові платні послуги. Серед них доступ до всієї бази ресурсів, з можливістю пошуку за віком, рівнем, форматом і мовним фокусом; щотижневі уроки новин від The Guardian; щомісячні уроки Бізнес-Новини; уроки з аудіо та відео; пісні, ігри, відео та картки для дітей, а також веселу серію звукозаписів Onestop Phonics.

Randall's ESL Cyber Listening Lab. Уроки самостійного навчання в цьому розділі написані та організовані за рівнем англійської мови на основі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) [18]. Є записи різних ситуацій та інтерактивні вправи, які відпрацьовують навички аудіювання, необхідні для успішного навчання, просування на роботі та спілкування англійською у вільний час. Доповідачі, яких чують учні, належать до різних національностей, а записи створені, щоб показати, як англійська мова використовується сьогодні в світі [43].

Навички аудіювання та мовлення необхідно розвивати разом, а спільна робота з іншими учнями в групах та обговорення змісту вправ аудіювання допомагають учням покращити свої загальні навички спілкування, зосереджуючись на конкретних завданнях (Рисунок 2.7).

Рис. 2.7 Скріншот навчальної онлайн платформи ESL Cyber Listening Lab

Навчальна онлайн платформа пропонує учням ознайомитись із різними завданнями не тільки для слухання, але й для розвитку інших видів мовленнєвої діяльності. Для ефективного формування аудитивної компетентності на цій платформі подані всі етапи організації аудіювання, що значно полегшить сприйняття та розуміння інформації на слух. Після прослуховування учні можуть перевірити засвоєні знання, виконуючи вправи. З точки зору технології, сайт було розроблено з конкретною метою та вузьким фокусом надання простих у використанні дій, які можна використовувати майже за будь-якого підключення до Інтернету.

Платформа *TED Talks*. створена у 1984 році. З того часу вона продовжувала розвиватись і зараз налічує тисячі інформативних відео на різні теми. Проте, ця платформа не є навчальною онлайн платформою, оскільки не має жодних завдань, пояснень, невідомих слів до відео. Якщо вчитель хоче використовувати відео, взяті з цієї платформи, він повинен заздалегідь підготувати завдання самостійно.

Основний напрям платформи *test-english.com* – підготовка до здачі міжнародних іспитів або іспитів для підтвердження рівня мови. Дана навчальна платформа пропонує онлайн-практику з тих категорій, які найбільше потрібно вдосконалити, щоб отримати сертифікат англійської мови або ж підтягнути загальні знання з англійської мови: граматики, аудіювання, читання та письмо.

Платформа створена групою вчителів англійської мови та любителів електронного навчання, які протягом останніх кількох років створювали онлайн-матеріали, щоб допомогти студентам підготуватися до іспитів з англійської мови та вдосконалювати знання мови [49].

Тут учні можуть пройти онлайн-тест, щоб перевірити власний рівень мови. Також є можливість обрати той напрям вивчення, який нас цікавить, тобто граматики, аудіювання, читання та письмо.

Нас цікавить саме аудіювання. Завдання на слухання поділені за рівнем мови (Рисунок 2.8). Завдання складається з відеоролика на 2-4 хвилини та невеликого тесту після перегляду. Тест складається з 6-8 питань з завданнями типу *multiple choice* та додатковими уточнюючими питаннями до відео. Також великою

перевагою платформи Test-english є субтитри та транскрипція до відео. Після виконання тесту можна одразу побачити результат та відгуки з поясненнями правильності\неправильності відповіді до кожного з питань.

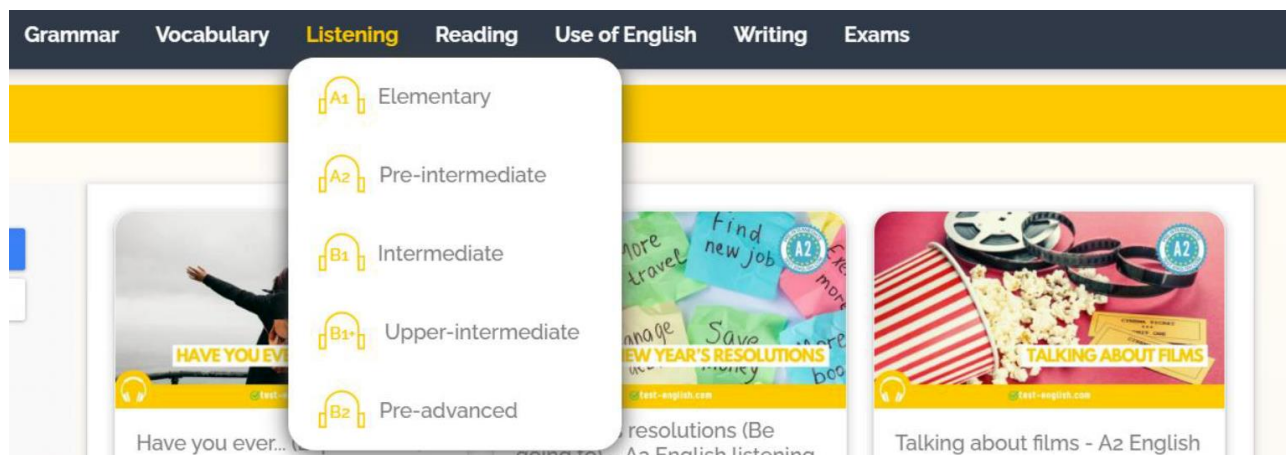

Рис 2.8 Скріншот навчальної онлайн платформи Test-english.com

Також без уваги не можна залишити платформу *YouTube*. YouTube запустив онлайн-платформу «Навчання» з українським освітнім контентом, щоб допомогти дев'ятикласникам, навчальний процес яких було порушено через війну.

На платформі «Навчання» відеоуроки відповідають програмі 7–11 класів середньої школи. Тут можна знайти матеріали з таких предметів як українська література та мова, фізика, біологія, хімія, математика, історія України та Всесвітня історія, англійська мова тощо.

Цю платформу ми також можемо розглядати як навчальну онлайн платформу, адже тут ми можемо знайти пізнавальні та інформативні відео на різні теми, в тому числі англійською мовою. Недоліком цієї платформи є те, що завдання для перевірки розуміння інформації після почутого відсутні. YouTube також часто проводить онлайн-тренінги для вчителів, що може бути корисним для модернізації освітнього процесу середньої освіти в Україні.

Важливо підібрати ресурси, що відповідають рівню учнів та їхнім індивідуальним потребам. Крім цього, добре змішувати різні типи вправ та матеріалів для більш ефективного навчання.

2.2. Особливості застосування цифрової платформи ELLLO та критерії відбору навчального матеріалу для формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти

Формування англомовної аудитивної компетентності в 10 класі має особливе значення, оскільки учні переходять на більш високий рівень володіння мовою, відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти та рівня B1+/B2. На цьому етапі слухання виступає не лише як рецептивний вид мовленнєвої діяльності, а й як засіб розвитку міжкультурної комунікації та критичного мислення.

Старшокласники у процесі вивчення англійської мови потребують якісно нового підходу до організації аудіювання, оскільки на цьому етапі навчання зростає рівень їхніх когнітивних можливостей, а також вимоги до змісту й форми навчального матеріалу. Учні 10 класу вже потребують автентичних матеріалів, що демонструють реальне мовлення носіїв мови, оскільки саме автентичність сприяє розвитку вміння сприймати англійську у природних умовах, з притаманними їй мовленнєвими особливостями. Крім того, для цього віку важливою є можливість слухати різноманітні акценти та стилі мовлення, адже сучасний англомовний простір характеризується багатоголоссям і варіативністю, до яких учні повинні поступово адаптуватися.

Ще однією потребою старшокласників є опрацювання завдань підвищеної складності, пов'язаних не лише з розумінням загального змісту, але й із виокремленням деталей, ключових ідей, логічних зв'язків, а також неявної інформації, що формує вміння глибшого аналітичного сприйняття тексту. Важливою є й можливість індивідуалізації навчання, що забезпечує адаптацію матеріалу до рівня, інтересів і навчальних потреб кожного учня.

Ці потреби можуть бути повною мірою реалізовані за допомогою цифрової платформи ELLLO (English Listening Lesson Library Online) – безкоштовного онлайн-ресурсу, який містить понад 3000 автентичних аудіо- та відеоматеріалів для розвитку слухових умінь. Платформа пропонує широкий спектр матеріалів: численні подкасти, діалоги та відео, записані носіями англійської мови з різних

країн світу, що дозволяє учням ознайомитися з багатством акцентів і стилів мовлення. Усі аудіоматеріали супроводжуються транскриптом, лексичним глосарієм і набором завдань, що суттєво полегшує процес роботи та сприяє формуванню різних аудитивних навичок.

Рівні складності матеріалів відповідають шкалі CEFR (A1–C1), що дозволяє добирати контент відповідно до індивідуальних можливостей учнів. Платформа також містить інтерактивні вправи різних типів – тестові завдання, вправи на заповнення пропусків, завдання типу true/false та multiple choice – що забезпечує комплексне відпрацювання умінь аудіювання. Окремою перевагою є тематичне різноманіття матеріалів: подорожі, наука, культура, повсякденне життя, соціальні й глобальні проблеми. Така широка тематика не лише розширює кругозір школярів, але й формує стійку мотивацію до вивчення іноземної мови [46].

Для учнів 10 класу платформа дає можливість слухати складніші, але доступні тексти з актуальною тематикою – інтерв'ю, обговорення, короткі лекції. Окрім того, платформа надає педагогічні та методичні принципи для формування аудитивної компетентності, зокрема:

1) автентичність звукового матеріалу:

На платформі представлені диктори з США, Канади, Великої Британії, Австралії, Нової Зеландії та інших країн. Для старшокласників це важливо, оскільки вчить розуміти різні акценти, темп та інтонаційні особливості мовлення.

2) розвиток різних видів аудіювання, ELLLO забезпечує тренування таких умінь:

- глобальне розуміння (визначення теми, ідеї);
- вибіркоче розуміння (пошук потрібної інформації);
- детальне розуміння (інформація, факти, цифри);

3) інтерпретація і прихований зміст (емоції, ставлення, причиннонаслідкові зв'язки).

4) поступове ускладнення матеріалу: платформа пропонує завдання від рівня A1 до C1, що дозволяє вчителю будувати індивідуальну траєкторію навчання. Учні можуть працювати в режимі scaffolded learning: спочатку

прослуховування з транскриптом, потім — без нього, потім виконання тестів.

- 5) можливість самостійної роботи: учні 10 класу здатні до автономного навчання. Оскільки платформа ELLLO підтримує:
- повторне прослуховування,
 - самоконтроль завдяки автоматичній перевірці,
 - швидке отримання зворотного зв'язку. Це сприяє розвитку саморегуляції та мотивації.
- 6) інтерактивність та мультимедійність:

Поєднання аудіо, відео, тексту та тестів робить процес навчання різноманітним та привабливим. Це особливо важливо для сучасного покоління, яке орієнтоване на візуалізацію та короткі мультимедійні формати.

Робота з цифровою платформою ELLLO в 10 класі передбачає такі методичні принципи:

- принцип комунікативності: матеріали подаються в реальних життєвих ситуаціях, що сприяє розвитку комунікативної компетентності;
- принцип інтерактивності: учень активно взаємодіє із змістом: слухає, читає, виконує тести, перевіряє себе;
- принцип індивідуалізації: платформа дозволяє обирати темп, кількість повторень, рівень складності;
- принцип доступності та наочності: наявність транскриптів і глосаріїв забезпечує підтримку слабших учнів;
- принцип багатомодальності: інформація подається у кількох форматах, що покращує сприйняття і розуміння.

Практичне використання цифрової платформи ELLLO на уроках англійської мови у 10 класі ґрунтується на поєднанні сучасних мультимедійних ресурсів, інтерактивних завдань та можливостей індивідуалізації навчального процесу.

Застосування цифрової платформи ELLLO у процесі формування англомовної аудитивної компетентності потребує методично грамотної організації етапів роботи з аудіотекстом. Навчання аудіювання традиційно передбачає три

взаємопов'язані етапи — підготовчий, основний та післятекстовий, кожен з яких виконує важливу функцію. Використання ELLLO дозволяє реалізувати ці етапи більш ефективно завдяки мультимедійним можливостям платформи, інтерактивним завданням та доступності автентичних матеріалів.

1. Етап підготовки (pre-listening).

Підготовчий етап має на меті створення фонового знання та мотивації учнів для сприйняття аудіоматеріалу. На цьому етапі вчитель знайомить учнів з темою прослуховування, активізує наявні знання та формує прогностичну діяльність, що значно полегшує подальше сприйняття інформації. Перед прослуховуванням учні ознайомлюються з ключовими поняттями та лексичними одиницями, які можуть викликати труднощі у процесі сприймання тексту. Використання коротких завдань на роботу з лексикою (наприклад, визначення значення слів, добір синонімів або асоціацій) сприяє зменшенню когнітивного навантаження під час слухання. Важливим прийомом на цьому етапі є прогнозування змісту за заголовком, ілюстрацією або кількома запитаннями, запропонованими вчителем. Платформа ELLLO містить короткі описи та фотографії до більшості матеріалів, що дозволяє ефективно задіяти механізм антиципації, який відіграє ключову роль у розвитку аудитивних умінь.

2. Етап слухання (while-listening)

Цей етап є основним, оскільки пов'язаний зі сприйняттям та первинною обробкою інформації. Робота будується у кілька прослуховувань, що повністю відповідає сучасним методичним рекомендаціям щодо навчання аудіювання. Під час першого прослуховування увага учнів спрямовується на глобальне розуміння, тобто визначення загальної теми, основної думки чи мети висловлювання. На цьому етапі важливо не зосереджуватися на деталях, а формувати вміння сприймати інформацію цілісно. Друге прослуховування має на меті формування вибіркового або детального розуміння. Учні повинні знайти конкретні факти, відповісти на запитання або виконати завдання на відповідність чи множинний вибір. Платформа ELLLO пропонує широкий спектр інтерактивних завдань: multiple choice, true/false, fill-in-the-gaps, matching тощо, що забезпечує різні рівні

опрацювання тексту. За потреби можливе третє прослуховування, спрямоване на уточнення інформації або опрацювання складних фрагментів. Це особливо корисно при роботі з автентичними матеріалами, які містять різні акценти та темп мовлення.

3. Етап післяслухання (post-listening)

Післятекстовий етап спрямований на закріплення, осмислення й активізацію отриманої інформації. Він розвиває продуктивні види мовленнєвої діяльності – говоріння і письмо – та забезпечує інтеграцію вивченого матеріалу. Найпоширенішою формою роботи на цьому етапі є обговорення змісту аудіоматеріалу, під час якого учні діляться своїми враженнями, коментують почуте, висловлюють власну думку або погоджуються/не погоджуються з позицією мовців. Ефективними є також рольові ігри, дискусії та дебати, організовані на основі прослуханого матеріалу. Така діяльність сприяє розвитку критичного мислення, аргументації та міжособистісної комунікації. Ще однією формою роботи є написання короткого *summary*, яке допомагає учням структурувати почуту інформацію, виділити головне та сформувати навички письмового мовлення. Це також сприяє розвитку навичок реферування, що є важливими на шляху до рівня B2.

Застосування платформи ELLLO відкриває широкі можливості для організації ефективної домашньої роботи. Самостійна діяльність учнів може включати прослуховування додаткових подкастів, перегляд відеоматеріалів або виконання інтерактивних завдань, пов'язаних із темою уроку. Учням рекомендується вести «слуховий щоденник», де вони фіксують назви матеріалів, ключову лексику, основні ідеї та власні враження від прослуханого. Така форма роботи розвиває автономність, підсилює мотивацію та сприяє систематичному розвитку аудитивних умінь. Регулярне звернення до матеріалів ELLLO у домашній роботі дозволяє учням самостійно контролювати обсяг прослуханого, повторювати матеріал та вдосконалювати навички розуміння англомовного мовлення у темпі, зручному для кожного.

Застосування цифрової платформи ELLLO у процесі формування англомовної аудитивної компетентності старшокласників має низку суттєвих

переваг, які значно підсилюють ефективність навчання та відповідають сучасним методичним підходам до навчання іноземної мови. По-перше, ELLLO забезпечує учням доступ до автентичних зразків мовлення, що дозволяє формувати навички реалістичного сприйняття живої англійської мови. Матеріали, записані носіями мови з різних країн, дають змогу учням поступово адаптуватися до різних темпів, інтонаційних моделей і акцентів, що, у свою чергу, сприяє розвитку їхньої аудитивної гнучкості. Як зазначає М. Рост, саме регулярний контакт із автентичним мовленням є ключовою умовою успішного розвитку аудіювання[68]. По-друге, використання платформи дозволяє значно збільшити навчальний час, який відводиться слуханню, оскільки учні можуть працювати з матеріалами як під час уроку, так і в позаурочний час. Вчитель отримує можливість урізноманітнювати форми організації навчальної діяльності, а учні — опрацьовувати матеріал у зручному для них темпі, що відповідає принципам автономного навчання [58]. По-третє, ELLLO має потужний мотиваційний потенціал, оскільки пропонує широкий спектр тем, близьких та цікавих для учнів старшої школи: подорожі, технології, культура, молодіжні проблеми, глобальні виклики тощо. Це підсилює внутрішню мотивацію, формує інтерес до іншомовного спілкування та знижує емоційний бар'єр під час сприйняття іншомовного мовлення. По-четверте, платформа сприяє розвитку самостійності та відповідальності учнів за власне навчання завдяки можливості багаторазового прослуховування запису, використанню транскриптів, лексичних підказок та автоматичній перевірці виконаних завдань. Такий підхід узгоджується з концепцією «*learner-centered learning*» та стимулює формування навичок саморегуляції. По-п'яте, ELLLO забезпечує умови для диференційованого навчання, оскільки містить матеріали різної складності – від рівня A1 до рівня C1. Це дозволяє вчителю індивідуалізувати навчальну траєкторію учнів, добираючи матеріал відповідно до їхніх можливостей, інтересів та рівня підготовки. Нарешті, важливою перевагою є те, що платформа є повністю безкоштовною та доступною, не потребує спеціального програмного забезпечення, працює на будь-якому пристрої та має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Таким чином, вона поєднує

високу якість контенту з простотою використання, що робить її зручною для широкого впровадження у шкільну практику.

Попри значні переваги, використання ELLLO в освітньому процесі може супроводжуватися певними труднощами, які необхідно враховувати під час планування навчальної діяльності. Однією з найпоширеніших проблем є те, що наявність значної кількості різних акцентів та варіантів англійської мови може ускладнювати сприйняття матеріалу окремими учнями, особливо тими, хто має недостатній рівень підготовки. Як наголошує Дж. Річардс, адаптація до різних акцентів є довготривалим процесом і потребує поступового збільшення складності[66]. Тому важливо впроваджувати такі матеріали поетапно, починаючи з більш нейтральних акцентів та поступово переходячи до складніших. Іншою проблемою може бути залежність платформи від стабільного інтернет-з'єднання, що не завжди можливо забезпечити у всіх школах або в умовах дистанційного навчання. У цьому випадку доцільно використовувати попереднє завантаження аудіо- та відеофайлів або їхнє прослуховування в офлайн-режимі, якщо це дозволяє структура уроку.

Також певні труднощі може становити великий обсяг матеріалу, який пропонує платформа. Учні можуть відчувати перевантаження або втрачати орієнтацію у виборі матеріалу. Щоб уникнути цього, вчитель має здійснювати ретельний та цілеспрямований добір контенту відповідно до навчальної теми, рівня складності та цілей уроку. Оптимальним є використання підходу «guided learning», коли вчитель чітко визначає, які матеріали мають бути опрацьовані, у якій послідовності та з якою метою. Шляхами подолання зазначених труднощів можуть бути:

- поступове введення різноакцентних матеріалів, що дозволяє формувати адаптивність слухової компетентності;
- організація офлайн-доступу до матеріалів, якщо технічні умови школи не дозволяють працювати онлайн;
- розроблення вчителем чітких рекомендацій, інструкцій та маршрутів слухання, які допомагають структурувати роботу учнів;

- поєднання роботи на платформі з традиційними методами навчання, що забезпечує збалансований розвиток умінь.

Таким чином, потенційні труднощі використання ELLLO не є критичними та можуть бути ефективно подолані за умови продуманої організації навчального процесу, методичної гнучкості вчителя та поетапного введення матеріалу.

Процес відбору матеріалу для формування англомовної аудитивної компетентності за допомогою цифрової платформи ELLLO має ґрунтуватися на комплексі критеріїв, що забезпечують його відповідність рівню підготовки, віковим особливостям, навчальній програмі та дидактичним вимогам.

Ефективне формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів значною мірою залежить від науково обґрунтованого та методично виваженого добору аудіоматеріалів. Оскільки платформа ELLLO пропонує велику кількість автентичних ресурсів різних рівнів складності, тематики та форм подання, вчителю важливо дотримуватися певних критеріїв відбору, які забезпечать відповідність матеріалу навчальним завданням і віковим особливостям старшокласників:

1. Відповідність матеріалу рівню володіння англійською мовою (CEFR): матеріали мають відповідати рівню B1+ – B2, включаючи середній темп мовлення, зрозумілу лексику, знайомі граматичні структури та зміст, доступний для учнів цього віку [46].

2. Тематична релевантність і відповідність навчальній програмі: матеріали мають відповідати навчальним темам: культура, соціальні мережі, освіта, технології, глобальні проблеми, подорожі тощо. Контент повинен бути актуальним та цікавим для підлітків.

3. Автентичність і природність мовлення: аудіоматеріали повинні містити природне мовлення, реальні інтонаційні моделі, особливості усного спілкування та різні акценти. Важливо дотримуватися поступового ускладнення акцентів.

4. Змістова структурованість і логічна послідовність: матеріал має мати чітку структуру: вступ, основна частина, завершення. Це полегшує сприйняття та аналіз прослуханого тексту.

5. Помірна тривалість та адекватність навчальному часу: оптимальна тривалість матеріалу – 3–5 хвилин для роботи на уроці, що дозволяє опрацювати аудіотекст у кілька етапів.

6. Дидактична цінність та навчальний супровід: добір матеріалів має враховувати наявність транскриптів, словничків, тестових завдань, запитань для обговорення, що забезпечує повноцінну роботу з текстом.

7. Врахування вікових та психологічних особливостей учнів: учні 10 класу найкраще сприймають матеріал, який пов'язаний з реальними життєвими ситуаціями, включає емоційно забарвлені історії, актуальні проблеми та питання для дискусії.

8. Доступність і технічна зручність використання: матеріал повинен бути легким у відтворенні, доступним на різних пристроях і таким, що його можна прослуховувати повторно.

9. Потенціал для інтеграції з іншими видами мовленнєвої діяльності: матеріал має створювати умови для розвитку говоріння, письма, читання та розширення словникового запасу.

Безперечно, відбір матеріалу буде здійснюватися за критеріями, які будуть релевантні конкретним перерахованим рівням володіння мовою учнів. Відомо, що раніше у методиці існували певні кількісні показники для відбору аудіоматеріалу та частково аудіовізуального матеріалу. Проте під час обговорення формування рівня «культурного посередника» учнів, які зможуть використовувати іноземну мову міжкультурного спілкування, необхідно враховувати низку якісних параметрів.

Під час вивчення іноземної мови учні ще недостатньо володіють та розуміють особливості мови, мовні кліше, порядок слів, тому їм складно здогадатися яке слово пропущене. Брак лінгвокультурних знань, побуту, контекстуальних значень слів створює перешкоди у повноті розуміння, адже мова покликана виражати культуру, у якій існує. Зазвичай, учителі та учні більше часу приділяють лексиці, граматиці, читанню, менше – аудіюванню [19, с. 14].

Отже, ми визначили дидактичні та лінгвістичні особливості формування

вмінь аудіювання засобами цифрової платформи ELLLO. Вартим уваги є те, що комп'ютеризація уроку дозволяє вирішити ряд дидактичних задач, а також уникнути певних труднощів, які зазвичай виникають під час використання традиційного підходу у навчанні аудіювання.

Застосовуючи комп'ютерні засоби та технології у навчанні аудіювання варто враховувати принципи відбору візуальних засобів, зокрема, їх значущість, типовість, достатність, співвіднесеність слова та зображення, достовірність країнознавчої інформації, специфіку наочності та ін. [37, с. 201].

Таким чином, для правильної та якісної організації навчання іноземної мови потрібно врахувати її структуру та зміст мовленнєвої діяльності, психофізіологічні особливості її оформлення рідною та іноземною мовами, сутність та характеристику її видів, але також і практичне втілення ключових принципів навчання різних видів мовленнєвої діяльності, базується на значному досвіді лінгводидактів.

Отже, відбір змісту навчання, організація і презентація навчальних матеріалів, призначених для формування та розвитку аудитивних навичок і умінь на основі використання мультимедіа, повинні здійснюватися через призму потреб, що виникають в учнів у процесі реального спілкування. Запропонована нами критерії відбору мовного і мовленнєвого матеріалу сприяють, на наш погляд, оптимізації навчального процесу, вибору ефективних стратегій і тактик навчання та підвищення мотивації навчання в учнів.

Цифрова платформа ELLLO є ефективним засобом формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класу, оскільки забезпечує доступ до автентичних матеріалів, дозволяє варіювати рівень складності та інтерактивно організовувати процес навчання. Її використання сприяє розвитку навичок розуміння англійського мовлення, підвищує мотивацію та підтримує індивідуалізований підхід. Критерії відбору матеріалу на платформі ELLLO мають ґрунтуватися на принципах доступності, автентичності, відповідності рівню учнів та навчальним цілям. Чіткий та науково обґрунтований відбір забезпечує ефективність процесу формування англомовної аудитивної компетентності та

сприяє розвитку мотивації, самостійності та комунікативної компетентності старшокласників.

2.3. Комплекс вправ для формування в учнів англомовної компетентності в аудіюванні із використанням цифрової платформи ELLLO

У ході нашого дослідження для формування англомовної компетентності учнів 10-го класу в аудіюванні ми звернули увагу на декілька навчальних онлайн платформ. Вибір впав на такий ресурси як ELLLO. Ми обрали саме цю платформу через наявність аудіоматеріалів на потрібну лексичну тему, яка вивчалася впродовж місяця – «Nature and Environment [49]. Безперешкодний доступ – це концепція, згідно з якою учні можуть отримати доступ до матеріалів уроку з мінімальними або без будь-яких проблем, тобто їм не потрібно входити в систему, створювати обліковий запис або отримувати доступ до платного доступу. ELLLO пропонує високоякісні види аудіювання, які містять автентичну англійську мову від справжніх носіїв з усього світу. Завдання на аудіювання, як правило, довші та більш різноманітні, ніж завдання на аудіювання в підручниках, із вбудованими допоміжними вправами, як-от звукові пояснення словника та численні інтерактивні вправи. Вчителі можуть вільно завантажувати аудіозаписи, якщо вони доступні, і використовувати їх у своїх класах, наприклад ELLLO. На цій платформі ми можемо ознайомитись з невідомою лексикою до аудіозапису, прослухати її, повторити за диктором та переглянути вживання слова чи словосполучення в різних контекстах, прочитати тлумачення слова. Підбираючи ресурси для учнів 10-х класів, варто враховувати їхні потреби, рівень володіння мовою та особисті вподобання. Крім того, ми застосовували комбінацію з різних ресурсів, використовуючи різноманітність форматів та типів завдань для більш ефективного розвитку навичок аудіювання:

- рівень учнів, адже досягнення успіху можливе лише при правильному визначенні рівня знання мови учнів;

- ціль та мета уроку. Ми визначили, які конкретні навички аудіювання потрібно розвивати (наприклад, розуміння загального змісту, деталей, активне слухання тощо). Обов'язково вибір ресурсів має відповідати цим цілям;
- вікові особливості та інтереси учнів. Учні 10-х класів мають свої інтереси, які можуть впливати на їхню зацікавленість певними видами аудіозацікавленість у процесі навчання;
- доступність для самостійного вивчення. Було забезпечена можливість самостійного вивчення з використанням цього ресурсу. Онлайн-платформи, які мають інтерактивні вправи, тестування, а також можливість відслідковувати прогрес є дуже корисними.

Тема проведеного уроку – «Nature Magic: Web of life. Welcome to Askania-Nova». Ми підібрали навчальну платформу Elllo, адже тема зоопарків та заповідників завжди гостро стоїть та викликає дискусійні питання. Цей онлайн ресурс пропонує нам опрацювати спочатку невідому лексику (прослухати, прочитати саме слово та значення його в різних контекстах), прослухати аудіо або переглянути відео та виконати невелику вправу на множинний вибір (Додаток А). За результатами виконання вправи ми зробили висновок, що навчальна онлайн платформа, яка пропонує розпочати слухання з початкового етапу (тобто опрацювання невідомих лексичних одиниць) легше сприймається учнями, що дає змогу їм запам'ятати більше інформації. Ми вважаємо, що саме перший підготовчий етап Pre-listening (а саме опрацювання невідомої лексики) сприяв кращому розумінню та засвоєнню інформації. На повне виконання цього завдання ми витратили 8 хвилин.

Надалі ми розробили комплекс вправ з використанням онлайн платформи ELLLO на тему «Music and Youth Culture» для учнів 10 класу для формування навички аудитивної компетентності, оскільки платформа пропонує нам спочатку ознайомитись з невідомою лексикою, яка може зустрітись учням під час слухання, наступним етапом є власне слухання, відповідь на запитання та виконання вправ чи тесту на множинний вибір.

Комплекс вправ і завдань з використанням онлайн платформи ELLLO на тему «Music and Youth Culture»

Module 1. Musical Talents

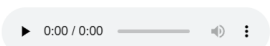
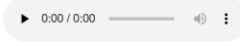
Script (Додаток Б)

Pre-Listening activity

Task 1. *Discussion. Work in pairs. Answer the questions about music and concerts.*

1. Do you play any musical instruments?
2. Which instruments are popular among teenagers today?
3. Would you rather go to a concert or a music festival? Why?

Task 2. *Vocabulary Preview. Listen to the correct pronunciation of the given vocabulary and repeat. Read the meanings and examples of usage.*

really cool That's really cool. The phrase 'really cool' means intensely good. 1. I really love that band, their music is really cool. 2. You look really cool in that new hat!	by myself I started just playing by myself. The phrase 'by myself' means to do a task independently. Notice the following: 1. I learned to play the violin by myself. 2. I worked out how the machine worked by myself.
kind of they were kind of famous The phrase 'kind of' means somewhat or rather. Notice the following: 1. I kind of like that new song. 2. The woman kind of enjoyed the theatre.	besides that And besides that, did you ever play in a band The phrase 'besides that' means in addition to. Notice the following: 1. My sister does ballet, besides that she does tap dancing. 2. I walk to work everyday, besides that I swim twice weekly.

Task 3. *Prediction Task. Read the title and choose what you think the speakers will talk about.*

What do you think Julian and Adriana will talk about?

- (a) famous singers
- (b) their own experience with music
- (c) how to write a song

While-Listening activity

Task 4. *Multiple Choice. Answer these questions about the interview.*

- 1) She started watching Youtube lessons _____ she hired a teacher.

- ☐ a) when
- ☐ b) after
- ☐ c) before

2) She studied the saxophone because she _____ .

- ☐ a) was bored
- ☐ b) wanted a career
- ☐ c) wanted to look cool

3) She studied playing the saxophone for four _____ .

- ☐ a) weeks
- ☐ b) months
- ☐ c) years

4) What does he like to attend?

- ☐ a) Concerts
- ☐ b) Festivals
- ☐ c) Neither of them

5) What do they think it is crazy to have _____.

- ☐ a) concerts outdoors
- ☐ b) multiple stages
- ☐ c) children at concerts

Task 5. *True or False. Listen and decide if the statements are true or false.*

1. Adriana learned to play the saxophone only by watching YouTube videos.____
2. Julian learned to play the guitar when he was a child.____
3. Adriana's band was very famous and travelled around the world.____
4. Julian prefers festivals because they are not crowded.____
5. Adriana thinks that concerts are always better than festivals.____

After-Listening activity

Task 6. *Vocabulary Quiz. Complete the sentences with the correct words from the box.*

**cool • by myself
besides • kind of • guess**

1. The test was difficult.
2. Bob is not here. I he isn't coming today.
3. These pictures are really .
4. I learn how to fix cars .
5. I work tonight, but that I am free today.

Task 6. *Interview "Music Talk Show". Work in pairs or small groups. Imagine you are guests on a music talk show. One student is the interviewer, the others are guests (musicians, music fans, or students like Adriana and Julian). Discuss the questions below and give your opinions.*

Questions for discussion:

1. Would you like to study music at university like Adriana? Why or why not?
2. What kind of concerts or festivals would you most like to attend?
3. Do you think being a musician is a good career choice? Why / why not?

Module 2. Music Genres

Script (Додаток В)

Pre-Listening activity

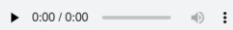
Task 1. *Quote discussion. Read and discuss the quote. What do you think the musician meant?*

Quote: "There are only two kinds of music: good music and bad music." — Duke Ellington

Task 2. *Brainstorm. Work in pairs and brainstorm ideas about studying music.*

1. What subjects do you think music students study at university?
2. What kind of skills does a musician need?
3. What might be difficult about studying music?

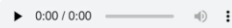
Task 3. *Vocabulary Preview. Listen to the correct pronunciation of the given vocabulary and repeat. Read the meanings and examples of usage.*

been around

They've been around for a long time

Here, the phrase 'been around' means something has been known for a long time. Notice the following:

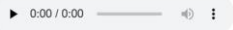
1. Cowboy hats have been around for a long time.
2. The Internet has not been around that long really.

Get your hand on

that's something cool to get your hands on

Here, 'to get your hands on' means to obtain something. Notice the following:

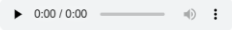
1. I would love to get my hands on a smart watch.
2. Online, I was able to get my hands on a really, nice old watch.

Be going on

everything that has been going on

The phrase 'to be going on' refers to things that are happening in life. Notice the following:

1. A lot is going on in the news these days.
2. So, what has been going on with your life?

Deserve credit

I think all music deserves credit

The phrase 'to deserve credit' means that something should get praise or recognition. Notice the following:

1. He deserves a lot of credit for what he did.
2. I don't deserve any credit. Mary did all the work.

While-Listening activity

Task 4. *Multiple Choice. Answer these questions about the interview.*

1) He likes music from _____ .

- ☐ a) 1 decade
- ☐ b) 2 decades
- ☐ c) 3 decades

2) She likes music that is _____ than his.

- ☐ a) older than
- ☐ b) newer than
- ☐ c) the same time as

3) Who likes Cold Play?

- ☐ a) Just her
- ☐ b) Just him
- ☐ c) Both of them

4) Some of his favorite bands have the same name as _____ .

- ☐ a) plants
- ☐ b) places
- ☐ c) animals

5) His new app lets him listen to music _____ .

- ☐ a) without paying
- ☐ b) in high quality
- ☐ c) without headphones

Task 5. *Gap-Filling. Listen carefully and complete the sentences with the missing words.*

1. Julian says his favorite kind of music is _____ and roll.
2. Adriana's favorite band is _____.
3. Julian prefers bands like Guns N' Roses, Boston, and _____.
4. Adriana usually listens to music on _____.
5. Julian recently discovered a platform called _____.
6. TIDAL gives you music without losing _____.
7. Adriana thinks technology makes it _____ to record music today.
8. Julian believes that old musicians were more _____ by the analog gear.
9. Nowadays, people can have their own _____ studio at home.
10. Julian recorded an instrumental _____ with orchestra and choir.

After-Listening activity

Task 6. *Discussion + Creative Task. Work in pairs or small groups. Discuss the questions and share your opinion with the class.*

1. Do you agree with Julian that music was better in the past? Why or why not?
2. Adriana says technology makes recording easier. Do you think this is a good or bad thing?
3. If you could record your own album, what kind of music would it be?
4. Imagine you are a music producer. What three things would you need in your home studio?

Extension (optional creative task): Design a name and short description for your first music album.

(Example: "Midnight Waves" – calm and relaxing electronic music for studying.)

Module 3. High School Band

Script (Додаток Г)

Pre-Listening activity

Task 1. *Discussion. Look at the questions and discuss them in pairs before listening.*

1. Have you ever played in a band or wanted to?
2. What kind of music do you think high school students usually play?
3. What do you know about punk music? What do you think it sounds like?

(optional warm-up quote)

“Music is the strongest form of magic.” – Marilyn Manson

Do you agree? Why or why not?

Task 2. *Vocabulary Preview. Listen to the correct pronunciation of the given vocabulary and repeat. Read the meanings and examples of usage.*

sound stupid ▶ 0:00 / 0:00 I know it sounds stupid. When something sounds stupid, it does not seem serious. It seems silly or strange. Notice the following: 1. I know this sounds stupid, but I like to sleep with gloves on.	try out ▶ 0:00 / 0:00 I tried out for the band. When you try out for something, you perform and demonstrate your skill in hopes of being accepted to join something. Notice the following: 1. In high school I tried out for the football team but I did not make it. 2. She tried out for the football team.
go with it ▶ 0:00 / 0:00 We just went with it. When you go with something, that means you make a decision to do something with confidence and no regrets. Notice the following: 1. If you like the idea, then go with it. 2. When I started my company, I just went with it.	angsty ▶ 0:00 / 0:00 We were angsty. When you are angsty, you have angst which is a feeling of uneasiness or dread or worry. Notice the following: 1. Children often get angsty at the doctor's office. 2. I get angsty when I fly.

Task 3. *Prediction from Words. You will hear a text about different types of groups. Read these words: “leader,” “teamwork,” “support,” “conflict.” What do you think the listening will be about?*

While-Listening activity

Task 4. *Multiple Choice. Answer these questions about the interview.*

1) What did he do in high school?

- ☐ a) create a band
- ☐ b) join a band
- ☐ c) quit a band

2) Why did they call the band Lucky Number 2?

- ☐ a) It was a lucky number
- ☐ b) It was his favorite number
- ☐ c) He is not sure why

3) How many people were in the band?

- ☐ a) three
- ☐ b) four
- ☐ c) five

4) What did Ben play?

- ☐ a) Lead guitar
- ☐ b) Bass guitar
- ☐ c) drums

5) Did they make any money in high school?

- ☐ a) Yes, they did.
- ☐ b) No, they did not.
- ☐ c) He does not say.

Task 5. *Matching. Listen to the dialogue and match each topic (A–E) with the correct detail (1–5).*

Topics:

- A) The name of the band
- B) Type of music
- C) Song themes
- D) Public performances
- E) Personal benefit

Details:

1. They played twice a month and made flyers.
2. It helped Ben express his emotions.
3. The name “Lucky Number Two” was chosen randomly.
4. Their songs were anti-government.
5. Fast tempo and loud electric guitars.

After-Listening activity

Task 6. *Discussion. Work in small groups. Discuss the questions below based on what Ben said in the interview.*

1. Why did Ben join the band?
2. What kind of music did they play, and how did he describe it?
3. Why do you think punk music was important for him as a teenager?
4. Do you think playing in a band helps people express themselves? Why or why not?
5. Would you like to play in a band like Ben's?

Task 7. *Debate: "Music as a Career". Divide into two groups. One group agrees that being a musician is a good career choice; the other group disagrees. Use ideas from Ben's story to support your opinion.*

Arguments to consider:

- Job stability and income
- Creativity and freedom
- Opportunities for self-expression
- Social life and teamwork

Платформа ELLLO була використана для проведення початкового та фінального зрізів. Ми обрали саме цю платформу для проведення експерименту, бо вона має різноманітні завдання та розробники вважають некоретним пропускати жоден з етапів проведення аудіювання [4, с. 222]. Для роботи з аудіо матеріалами та завданнями до та після прослуховування нам знадобилось від 7-10 хвилин, що дало змогу опрацювати весь запланований матеріал та розвивати інші компетентності під час уроку англійської мови.

Висновки до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи було здійснено ґрунтовний аналіз особливостей формування англомовної аудитивної компетентності учнів 10 класів у процесі використання цифрової платформи ELLLO, а також визначено

психолінгвістичні, методичні й організаційні аспекти навчання аудіювання у старшій школі.

З'ясовано, що аудіювання є не лише метою, а й засобом навчання іноземної мови, який забезпечує формування комунікативної компетентності, розвиток умінь іншомовного сприймання та мовлення.

Окреслено основні підходи до відбору навчальних аудіо- та відеоматеріалів для розвитку аудитивних умінь учнів. Сформульовано критерії їх добору: комунікативна цінність, ступінь автентичності, інформаційна насиченість, дидактична доцільність, тематична відповідність, рівень складності та доступності. Зазначено, що навчальні тексти мають відповідати віковим та пізнавальним інтересам старшокласників, а також рівню їх мовної підготовки. Розглянуто можливості застосування цифрової платформи ELLLO, яка забезпечує систематичне тренування навичок сприйняття на слух через автентичні матеріали – подкасти, відеофрагменти, інтерв'ю, навчальні вправи. Доведено, що використання ELLLO сприяє індивідуалізації навчання, активізує пізнавальну діяльність, підвищує мотивацію учнів та дозволяє створити умови для моделювання реальної комунікації. Підкреслено важливість урахування принципів природності мовлення, тематичної релевантності матеріалу, адаптації автентичних текстів, а також використання мотиваційних засобів – візуальних, аудіо- та інтерактивних компонентів.

Отже, результати аналізу свідчать, що ефективне формування англomовної аудитивної компетентності учнів 10 класів можливе за умови науково обґрунтованого добору навчального матеріалу, використання інтерактивних ресурсів цифрової платформи ELLLO та реалізації комунікативно-діяльнісного підходу до навчання іноземної мови.

РОЗДІЛ 3.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ ELLLO

3.1. Організація та проведення експерименту

З метою перевірки ефективності та результативності розробленої методики навчання англomовної компетентності в аудіюванні, було здійснено експеримент для старшокласників, а саме учнів 10 класу Заставненської загальної середньої освіти I-III ступенів Глинянської міської ради Львівського району Львівської області, який проходив у період з 10 лютого 2025 року по 21 березня 2025 року.

До початку проведення експерименту, було сформовано мету та завдання, розроблено гіпотетичне припущення та очікуваний результат, підготовлений комплекс вправ, визначено критерії оцінювання та етапи проведення навчального експерименту з відповідним розподілом завдань та залучення інформаційних технологій.

Метою експерименту є перевірка результативності методики формування англomовної компетентності в аудіюванні учнів 10 класу.

Відповідно до мети, як було уже зазначено, виступає положення, згідно з яким дистанційна навчальна діяльність учнів буде більш якісною та продуктивною при систематичному використанні завдань для формування навичок аудіювання в англійській мові.

Для перевірки гіпотези нашого навчального експерименту, ми поставили такі завдання як:

- 1) визначити ролі англomовної компетентності в аудіюванні у процесі вивчення англійської мови;
- 2) здійснити аналіз дієвих методів формування навичок аудіювання;
- 3) створити комплекс завдань для формування умінь аудіювання учнів;

- 4) здійснити перед експериментальний зріз, задля визначення початкового рівня готовності учнів до слухання;
- 5) визначити рівень та бажаний результат для формування аудитивної компетентності у процесі експерименту;
- 6) здійснити замір рівня аудитивної компетентності учнів 10 класів на після експериментальному етапі;
- 7) перевірити правдивість гіпотези на основі отриманих результатів.

Для створення компоненту цікавості під час дистанційного навчання було застосовано різноманітні матеріали та ресурси, методи та формати роботи з текстами з метою досягнення якісних результатів. Тексти, що були використані відповідають віковим характеристикам учнів і їх мовному досвіду в англійській мові. Також тематика текстів обиралась відповідно до навчальної програми. Тому розроблені завдання є методично обґрунтованими й усе разом створило необхідне підґрунтя для проведення експериментального навчання з формування навичок аудіювання в учнів старших класів.

Методичний контроль дослідження були націлений на перевірку:

1. сформованості навичок прогнозування;
2. сформованості навичок детально розуміти тексти для аудіювання;
3. сформованості навичок визначати логіку та послідовність подій;
4. сформованості навичок розуміти основну думку прослуханого тексту.

За характером проведення експеримент був відкритий, контрольований та змішаний, оскільки мав на меті покращити рівень навичок аудіювання в учнів; відбувався у природніх умовах в класі; був проведений із визначенням варійованих та не варійованих величин, а саме:

1. кількість учнів у групах дослідження (експериментальна група (ЕГ) - 10 осіб, контрольна група (КГ) - 9 осіб;
2. завдання для перед експериментальних та після експериментальних зрізів;
3. комплекс вправ для вдосконалення навичок аудіювання;
4. фіксовану тривалість експериментального навчання;

5. поетапність проведення навчання;
6. розроблені критерії оцінювання.

Структура проведення експериментального навчання відображена у Таблиці 3.1.

Табл. 3.1.

Структура проведення експериментального навчання

№ з/п	Етапи	Тривалість	Групи/учні	Завдання
1	Доекспериментальний зріз	80 хв.	ЕГ – 10 учнів КГ – 9 учнів	Визначити вихідний рівень сформованості навичок аудіювання
2	Експериментальний зріз	120 хв.	ЕГ – 10 учнів КГ – 9 учнів	Протестувати результативність методики
3	Післяекспериментальний зріз	80 хв.	ЕГ – 10 учнів КГ – 9 учнів	Визначити досягнутий рівень навичок аудіювання

Зрозуміло, що саме в експериментальній групі була застосована система вправ для вдосконалення навичок аудіювання. Загалом, експериментальному навчанні взяли участь 19 учнів школи 10 класу, які були поділені на дві групи, до ЕГ включено 10 учнів, а у КГ - 9 учнів.

Експериментально перевірка засвідчила позитивну динаміку щодо формування навичок аудіювання в експериментальній групі на уроках англійської мови.

Перед експериментальний зріз був проведений на основі завдань описаних вище та передбачав оцінювання за розробленою структурою для учнів 10 класу загальноосвітньої школи.

Таким чином, здійснивши експеримент щодо перевірки рівня сформованості аудитивної компетентності в учнів 10 класу, можемо підсумувати, що запропонована методика є успішною та впливає на краще розуміння текстів, розуміння та сприймання нового матеріалу. Щоб проаналізувати наскільки успішним виявився експеримент, потрібно детально розглянути результати перед

експериментального та після експериментального зрізів рівня аудіювання учнів на основі формули рівня навченості В.П. Безпалька.

3.2. Аналіз результатів методичного дослідження

Для здійснення визначення рівня успішності сформованості навичок аудіювання та те, наскільки успішно учні справились із завданнями, можна провести розрахунок за формулою В. Безпалька. Оцінювання рівня сформованості аудитивної компетентності здійснюється наступним чином. Вираховується сумарна кількість балів, яку набрав кожен учень, отриманий результат ділиться на максимально можливу кількість балів, що можна отримати за завдання, тобто: $K = Q / N$, де Q - кількість отриманих учнем балів, а N - максимально можлива кількість балів, що й визначає коефіцієнт рівня компетентності. Результати вважаються успішними, якщо K не менше або рівне 0,7.

Експериментальне оцінювання проводилось за наступними критеріями:

1. прогнозування під час слухання;
2. детальне розуміння прослуханих текстів;
3. визначення логіки та послідовності подій;
4. розуміння основної думки аудіоматеріалу.

Результати рівня сформованості умінь в аудіюванні учнів 10 класу до експериментального зрізу відображені у Таблиці 3.2

Табл. 3.2.

Результати доекспериментального зрізу аудитивної компетентності учнів 10 класу

Групи	Уміння прогнозування під час аудіювання	Уміння детального розуміння текстів для аудіювання	Уміння визначати логічну послідовність подій	Уміння розуміти основну думку аудіотекстів	Середній загальний бал	Коефіцієнт компетентності
ЕГ	16, 1	27	16, 22	10, 2	69, 52	0, 57

КГ	15, 82	25, 9	18, 41	11, 1	71, 23	0, 59
Максимальні показники	30	40	30	20	120	1

Аналізуючи показники доекспериментального зрізу, очевидним є те, що середній бал у КГ є трохи вищим, ніж у ЕГ, хоча у жодній групі коефіцієнт компетентності в аудіюванні не дорівнював 0,7, тобто у жодній із груп не зафіксовано необхідних навичок сформованості рівня аудитивної компетентності. При порівнянні показників навичок прогнозування у процесі аудіювання, результативнішою виявилась ЕГ (16.1. бал), тобто завдання для формування умінь аудіювання очевидно були легшими до виконання. У той же час, завдання для детального розуміння аудіотекстів учнів, що входили в ЕГ та КГ, були досить не зрозумілими для учнів, але потрібно зазначити, що в ЕГ спостерігаємо вищі показники (27 бал.). Щодо результатів на визначення логічної послідовності тексту, то учні отримали результат вище середнього, а КГ отримала вищі показники, ніж ЕГ. При порівнянні показників розуміння основного змісту аудіотекстів, то варто відмітити, що результати отримані нижчі, ніж очікувані. КГ група набрала 11.1 балів.

Тобто, очевидно, що в обидвох групах не спостерігався задовільний результат та рівень володіння навичками аудіювання.

Провівши експериментальне навчання, було здійснено підрахунки результатів за після експериментальним зрізом, що повинен засвідчити ефективність застосованої методики та вправ для вищого рівня навичок аудіювання в учнів старших класів.

Окрім того, ключовим фактором є те, що обидві групи навчалися за підручником Enterprise 3 та на заняттях використовувався додатковий роздатковий матеріал, що відбирав учитель, відповідно до початкової програми з англійської

мови для учнів 10 класу.

Післяекспериментальний зріз дозволив порівняти початкові та вихідні дані щодо сформованості навичок аудіювання. Отримані показники представлено у Таблиці 3.3.

Табл. 3.3.

Результати післяекспериментального оцінювання компетентності в аудіюванні

Групи	Уміння прогнозування під час аудіювання	Уміння детального розуміння текстів для аудіювання	Уміння визначати логічну послідовність подій	Уміння розуміти основну думку аудіотекстів	Середній загальний бал	Коефіцієнт компетентності
ЕГ	21, 2	34, 64	17, 6	11, 7	85, 14	0, 7
КГ	16, 2	25	17, 91	11, 2	70, 31	0, 58
Максимальні показники	30	40	30	20	120	1

Показники у післяекспериментальному оцінювання ЕГ дійшли до позначки 0,7, а відповідно є позитивним, а у КГ ми отримали позначку у 0,58, що є успішним результатом експерименту. Набагато вищими були показники навичок прогнозування під час прослуховування аудіотексту – ЕГ – 21,2 бали, у той час як КГ отримала 16,2 бали. Показники частини детального розуміння текстів зафіксовані на досить високому рівні в обох групах. Дещо нижчим є результат у частині визначення логічної послідовності подій – ЕГ – 17,6 бали, а КГ – 17,91 бали. За останнім критерієм - розуміння основної думки аудіо текстів бачимо, що учні ЕГ отримали 11,7 бали, а КГ – 11,2 бали.

Показники приросту у обох групах за усіма категоріями оцінювання представлено у Таблиці 3.4.

Табл. 3.4.

Приріст показників за усіма категоріями

Критерії оцінювання	Групи	Зріз		Приріст
		Доекспериментальний	Післяекспериментальний	
Прогнозування аудіотекстів	ЕГ	0,53	0,7	0,17
	КГ	0,52	0,54	0,02
Детальне розуміння аудіотексту	ЕГ	0,67	0,86	0,19
	КГ	0,64	0,62	0,02
Визначення логічної послідовності	ЕГ	0,54	0,88	0,34
	КГ	0,61	0,59	0
Розуміння основної думки аудіотекстів	ЕГ	0,51	0,58	0,07
	КГ	0,55	0,56	0,01

Таким чином, робимо висновок, що експериментальне навчання було успішним, оскільки усі показники в ЕГ покращилися, а коефіцієнт компетентності учнів в аудіюванні збільшився при порівнянні до- та післяекспериментальних зрізів (Рисунок 3.1.)

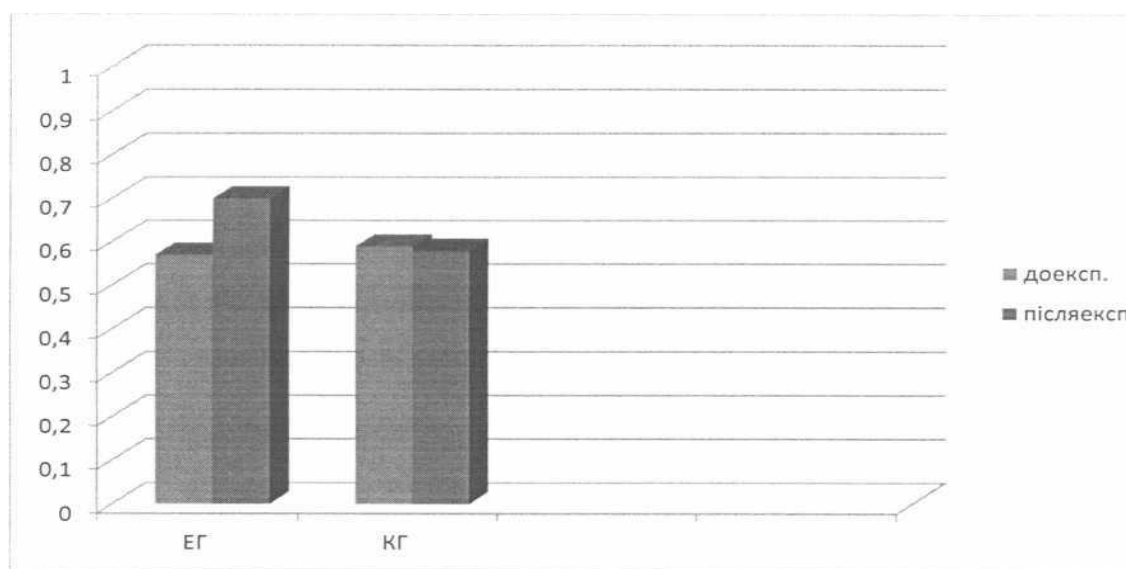

Рис. 3.1. Порівняння показників коефіцієнту до - та післяекспериментальних зрізів

Експериментальне дослідження виявило, що найскладнішим для учнів є подолання фонетичного бар'єру, а також наявність труднощів щодо нерозуміння окремих слів, певні часові обмеження та технічні моменти, що ускладнюють плавність заняття. Проте учні висловили, що заняття проходили цікаво та усі завдання були доволі пізнавальними. Значна кількість учнів виявила бажання проведення додаткових уроків із застосуванням різноманітних онлайн-засобів.

Отже, запропонована гіпотеза, що формування аудитивної компетентності в учнів 10 класів із застосуванням комплексу вправ при поетапному формуванні аудитивних вмінь, підтверджена.

Висновки до 3 розділу

Таким чином, експериментальна перевірка показала, що навчання з допомогою платформи ELLLO може бути цікавим, різноаспектним і результативним, навіть при формуванні такого складного виду мовленнєвої діяльності як аудіювання. Більшість учнів зазначили лояльне ставлення до застосування сучасного та актуального веб-ресурсу під час заняття, що спрямовує їх також до додаткової самостійної роботи та перегляду фільмів чи прослуховування подкастів англійською мовою. Коефіцієнти успішності в кінці експерименту показали зростання та відповідають коефіцієнту навченості за формулою В. Безпалька, що підтверджує правильність розробленої нами методики.

ВИСНОВКИ

Здійснений аналіз джерел дає змогу дійти висновку, що власне аудіювання є одним зі способів ефективного вивчення англійської мови як іноземної. Учні під час виконання аудіювання розвивають свої знання лексики та граматики, а також й інші види мовленнєвої діяльності. Однак в школах аудіювання проводять рідко, обумовлюючи це як додатковим видом діяльності до говоріння чи читання. Насправді, учні повинні розвивати вміння аудіювання на рівні з письмом, читанням та говорінням. Водночас викладачі повинні допомагати їм для якісного сприймання мовлення на слух.

Дослідники зазначають, що потрібно проводити навчання на уроках у такій послідовності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Таким чином, дослідження формування аудитивної компетентності учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти та проведення значної теоретично-прикладної роботи уможливило сформулювати наступні висновки згідно вихідних дослідницьких завдань та мети роботи:

1) охарактеризовано основні лінгводидактичні поняття аудіювання як виду мовленнєвої діяльності, під яким розуміють сприймання мови на слух. Аудіювання є багатоаспектним і включає у собі перцептивну (сприйняття), розумову (аналіз, синтез, індукція, дедукція та ін.) і мнемічну діяльність (формування певних образів, можливість дізнаватися і розпізнавати в результаті зіставлення з шаблонами, що зберігаються у пам'яті). Аудіювання є реактивним та рецептивним видом мовленнєвої діяльності з внутрішньою формою протікання;

2) визначили ключові особливості навчання аудіювання учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти. Щоб розвивати навички слухання та накопичувати аудитивний досвід в іноземній мові, необхідно регулярно виконувати вправи на аудіювання та слухати автентичні іноземні записи. Найкращий спосіб це зробити – переглядати відеоматеріали, які близькі інтересам учнів середньої школи. Використання субтитрів у таких відеоматеріалах значно полегшує розуміння складних автентичних текстів, тому їх наявність приносить значну користь. Роль учителя в цьому полягає відібрати матеріали, підхожі для

розуміння учнів, створити вправи для перевірки розуміння тексту та допомогти учням знайти ресурси з оригінальним автентичним звуком і субтитрами. Використання автентичних матеріалів допомагає наблизити учнів до ситуації справжньої комунікації іноземною мовою.

3) розкрили зміст методики формування аудитивної компетентності за допомогою онлайн ресурсів, зокрема платформи ELLLO;

4) розроблено комплекс вправ, які спрямовані на формування компетентності в аудіювання для учнів старших класів з використанням онлайн-ресурсу ELLLO й начальних сайтів та перевірено ефективність розробленої методики формування аудитивної компетентності для учнів 10 класів закладів загальної середньої освіти старших класів.

Експериментальна перевірка показала, що навчання може бути цікавим, різноаспектним і результативним, навіть при формуванні такого складного виду мовленнєвої діяльності як аудіювання. Більшість учнів зазначили лояльне ставлення до застосування сучасних та актуальних цифрових ресурсів під час заняття, що спрямовує їх також до додаткової самостійної роботи та перегляду фільмів чи прослуховування подкастів англійською мовою. Коефіцієнти успішності в кінці експерименту показали зростання та відповідають коефіцієнту навченості за формулою В. Безпалька 0,7 при початковому рівні експериментальної групи 0,57, що підтверджує правильність розробленої нами методики.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів висвітленої проблематики. Перспективою подальших наукових пошуків може стати розробка методики формування в учнів старших класів інших мовних та мовленнєвих компетентностей засобами цифрових ресурсів в умовах навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабинська П. К. Практичний курс методики викладання іноземних мов: навчальний посібник. К: Фліна, 2005. 206 с.
2. Башманівська Л., Башманівська І., Кучерук О., Юрчук О., Башманівський В. Використання засобів ІКТ для розвитку навичок аудіювання здобувачів вищої освіти // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2024. Т. 101, № 3. DOI: 10.33407/itlt.v101i3.5580.
3. Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: Навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2006
4. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови* : наук.-метод. журнал. Київ, 2012. №2. С. 19-30.
5. Бігич О. Б. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Борецька Г. Е., Бориско Н. Ф. та інші / за заг. ред. Ніколаєвої С. Ю. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 12-14 листопада 2012 р. Львів, 2012. С.168-160.
7. Білянська І. П. *Формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів*. Дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2018. С.78-80.
8. Білянська І. П. Критерії відбору художніх аудіокниг для формування англомовної аудитивної компетентності майбутніх учителів. Теоретична і дидактична філологія: збірник наукових праць. Серія «Педагогіка». Переяслав-Хмельницький, 2017. Випуск 26. С. 4–17.

9. Бирюк О. В. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчанні читання англomовних публіцистичних текстів: дис. канд. пед. наук: 13.00.02, 2005. 196 с.
10. Гнаткович Т. Мовленнєва діяльність учнів: психолінгвістичний аспект. Гірська школа українських Карпат, 2013, 8-9, с.154-158.
11. Гусак Т. Методична автентичність при вивченні іноземних мов. Рідна школа, 2007. № 2. С. 3 8-40.
12. Дячук Н. Особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності учнів. *Актуальні проблеми іноземної філології та освітній соціокультурний процес: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції*. Тернопіль, Україна, 8-9 грудня 2017. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, с.232-234.
13. Заболотна М. І. Принципи відбору публіцистичних текстів для формування аудитивних умінь старшокласників в умовах профільного навчання. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки., 2012, Вип. 65, с. 131–135.
14. Заболотна М. І. Система вправ для навчання аудіювання старшокласників репортажів в умовах профільного навчання. Вісник Запорізького національного університету., 2013, № 2(20), с. 25–35.
15. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2003.
16. Зінько С. Критерії відбору текстів для сприймання учнями на слух // Українська мова і література в школі. 2000. № 4. С. 11–15.
17. Кардашова Н. В. Англomовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія. 2015. № 24. С. 176-185.
18. Косенко О. І. Впровадження стратегій критичного мислення для розвитку навичок аудіювання та створення ситуації успіху на уроках англійської мови, №5. 2005. С. 2-7.

- 19.Луцан Н. І., Федорова О. А. Інтернет-ресурси як засіб формування аудитивних умінь української мови у іноземних слухачів підготовчого відділення. науковий журнал «Science Rise». Харків, 2015. №6. С. 64-67.
- 20.Луценко В. І. Навчання аудіювання іноземних студентів технічних спеціальностей. *Український медичний альманах*, Том 16, 2013. 4, С. 88-89.
- 21.Мазниченко В. М., Особливості навчання аудіювання. Вісник Національного університету оборони України, 2(33), 2013. с.89-94.
- 22.Мартинюк О. В. Стратегії формування іншомовної аудитивної компетенції студентів на заняттях з практичного курсу англійської мови. Наукові записки. 2013. Вип. 34. С. 391-395.
- 23.Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах/ Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. Київ:«Ленвіт», 2002. С.117-142.
- 24.Методика формування іншомовної аудитивної компетенції [Електронний ресурс] // Бібліотека Острозької академії. Режим доступу до ресурсу: <https://lib.oa.edu.ua/files/8.doc>
- 25.Морська Л. І., Паршикова О. О., Максименко А. П. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Ленвіт, 2013. 592 с.
- 26.Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи, 2017. Режим доступу: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>> (Дата звернення 20 вересня 2025).
- 27.Навчання аудіювання в середній школі. URL: <https://naurok.com.ua/navchannya-audiyuvannya-v-seredniy-shkoli-251278.html> (дата звернення 4.10.2025).
- 28.Павліченко О. В. Ефективність аудіювання при викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*, 4 (11), 2015. с.116-124.

- 29.Панова Л. С., Андрійко І. Ф. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. Київ: Академія, 2010.
- 30.Роман С. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. / С.В. Роман. К.: Ленвіт, 2005. 208 с.
- 31.Романенко Л. В. *Використання мультимедійних технологій у вивченні англійської мови* // Комп'ютер у школі та сім'ї. 2004. №2. С.41-43
32. Синиця О. І. Психологія усного мовлення учнів 4-8 класів. К., 2004. 207 с.
- 33.Словник-довідник з методики викладання української мови / Н. М. Захлюпана, І. М. Кочан. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 249 с. Zakhliupana, N. M., & Kochan, I. M. (2002).
- 34.Словник-довідник з української лінгводидактики: навчальний посібник / кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. Київ: Ленсвіт, 2015. 320 с.
- 35.Стогній І.В., Никонорова Л. І. Формування навичок аудіювання у студентів вищих навчальних закладів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018. №33, том 2. С. 183- 186.
- 36.Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навч. посібник. Київ : Фірма «ІНКОС», 2006. 256 с.
- 37.Томілін О. В. Психолінгвістика: навчальний посібник. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2013. – 212 с.
- 38.Федорова О. А. Формування аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення. Дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2016.
- 39.Холод І. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Умань : Візаві, 2018. 167 с.
- 40.Чикалова М. Труднощі аудіювання іншомовних текстів та шляхи їх подолання. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов у світі. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції викладачів вищих*

навчальних закладів, докторантів, аспірантів, вчителів, магістрантів, студентів. Суми, Україна, 29 листопада 2019.

41. Шемякіна Н. В. Методичні основи формування компетенції аудіювання у немовних ВНЗ. *Інноваційні технології навчання іноземних мов професійного спрямування*. 2016. с.51-57.
42. Щокіна Т. Аудіювання як один із видів мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови. Молодь і ринок. Дрогобич, 2004. С.79-82.
43. Abdalova O., Isakov O. The use of e-learning technologies in the educational process. Distant and Virtual Training., 2014, pp. 50–55.
44. Arches National Park in Utah. URL: https://www.esl-lab.com/academic-english/arches-national-park/#google_vignette (дата звернення: 10.10.2025).
45. Biodiversity loss. Level 2. URL: <https://breakingnewsenglish.com/2207/220721-biodiversity-loss-jc-a-2.html> (дата звернення: 10.10.2025).
46. CEFR. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Council of Europe, 2020.
47. English Practice. Learn English online. Main page. URL: <https://english-practice.net/> (дата звернення: 03.10.2025).
48. Gilakjani A. P., Sabouri, N. B. The significance of listening comprehension in English language teaching. *Theory and Practice in Language Studies.*, 2016, Vol. 6, No. 8, pp. 1670–1677.
49. Going to the Zoo. Elllo. URL: <https://elllo.org/english/1401/1426-MegTodd-Animals-Zoo.htm> (дата звернення: 09.10.2025).
50. Harmer J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson, 2015.
51. Hughes A. *Testing for Language Teachers*. Cambridge : Cambridge University Press, 1991. 251 p.
52. <https://www.elllo.org/guide/guide-english/english-guide-2-one-minute-english.htm> (дата звернення: 10.10.2025).
53. <https://www.onestopenglish.com/> (дата звернення: 17.11.2025).

54. Interview with an English teacher – A2 English listening test. URL: <https://test-english.com/listening/a2/interview-english-teacher-listening-test/> (дата звернення: 09.10.2025).
55. Kline J. *Listening Effectively*. 1996. 72 p.
56. Listening English ESL worksheets, pdf and docs. Main page. URL: <https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/search/listening> (дата звернення: 04.10.2025).
57. Listening / Skills / Teenagers. Main page. Onestopenglish. URL: <https://www.onestopenglish.com/teenagers/skills/listening> (дата звернення: 04.10.2025).
58. Little D. *Learner Autonomy: Definitions, Issues and Problems*. Dublin: Authentic, 1991.
59. Liubiniene, V. *Developing Listening Skills in CLIL*. 2009, pp. 89–93.
60. Main page. English listening worksheets. Liveworksheets. URL: <https://www.liveworksheets.com/worksheets/language/en?keys=listening%20a2> (дата звернення: 04.10.2025).
61. Main page. Learning Apps. URL: <https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&tool=> (дата звернення: 04.10.2025).
62. Main page. Lyrics Training. URL: <https://lyricstraining.com/#nr> (дата звернення: 04.10.2025).
63. Maslova T. *ESP Listening Skills*. 2017, pp. 38–41.
64. Mayer R. *Multimedia Learning*. Cambridge University Press, 2009.
65. Pilott M. *How to Teach a Language*. Xlibris Corporation, 2013. p. 142
66. Richards, J. *Teaching Listening and Speaking: From Theory to Practice*. Cambridge University Press, 2008.
67. Rixon S. *Developing Listening Skills*. London : Macmillan, 1986. 276 p.
68. Rost M. *Teaching and Researching Listening*. Routledge, 2011. 412 p.
69. Vandegrift L., Goh, Ch. C. M. *Teaching and Learning Second Language Listening: Metacognition in Action*. London : Routledge, 2012. 292 p.

70. Wang H. An Exploration on Designing College English Listening Class. 2011, pp. 359–363.
71. Walker, X. Listening: the most difficult skill to teach. 2014, pp. 167–175.

ДОДАТКИ

Завдання з навчальної онлайн платформи Ello

Додаток А

spit

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Have you heard about llamas spitting at people before?

You spit with your mouth, by pushing out food or liquid quickly.
Notice the following:

1. I spit out my food because it tasted bad.
2. It is not polite to spit in public.

stripes

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Zebras are black and white with stripes.

Stripes are lines that are spaced by different colors. Notice the following:

Answer these questions about the interview.

1) There's a zoo near Todd's house in _____.

- ☐ a) Japan
- ☐ b) California
- ☐ c) England

2) Meg doesn't like camels because they're _____.

- ☐ a) hairy
- ☐ b) relaxed
- ☐ c) big

https://ello.org/english/1501/1534-Adriana-Music.htm

Lessons Video Levels Search Courses

Views #1534 | Intermediate B1

Musical Talents

Two people discuss what musical instruments they can play.

Speaker Speaker
Julian Adriana

0:00 / 3:21

Script:

Julian: Adriana, did you ever play an instrument?

Adriana: Yeah, I actually play the saxophone.

Julian: Wow. The saxophone. That's really, really cool. Can you tell me more about it?

Adriana: Yeah, it's a cool instrument. Well, I actually took lessons. I started just playing by myself and I was just looking at some YouTube videos and finding songs that I like. But then I realized I needed a teacher. So I went to school for a music career and I studied saxophone.

Julian: Wow. A whole music career. I never heard of that.

Adriana: Yeah. It's pretty cool. Not all universities have them, but I was lucky that where I lived, the university had a music career and the saxophone teacher was really good, so I got to study there for four years. Tell me, Julian, do you play any music instruments?

Julian: Well, yeah, in fact, I play guitar. I learned as a kid in my school. We had this guitar ensemble. It was classical guitar, but it was really cool, too.

Adriana: Well, that sounds awesome. And besides that, did you ever play in a band or with your friends as something different than classical music?

Julian: Well, yeah, we had a rock band, but we didn't really make it. So we never go out to concerts or festival or something like that. But you studied a whole career about that. Did you do any of that?

Adriana: Yeah, when I was in school, I had a friend that already had a band and they were kind of famous. So, I went to play with them and it was really fun because they actually did travel to different music festivals around the country. And it was a really fun time. But music festivals can be fun, but it's also a little bit crowded and there's so many people that go to that type of event. Do you like going to music festivals?

Julian: Well, no, I don't really go to festivals. I think they're really crowded, but I do go to concerts, though.

Adriana: Oh, okay. So tell me, what's the difference between a festival and a concert?

Julian: Well, a concert is when just one band goes to a closed venue or a stadium. Sometimes they have opening bands, but you get to hear the same band for one hour and a half or two hours. And in the festivals, well, it takes place in a big, big park or something like that. And it's a lot of bands, different kind of genres, and you only get to hear the band you like for 20 minutes.

Adriana: Yeah. Well, I don't know what I would like better. I think it'll depend. Because in a festival, maybe you only get 20 minutes, but it's the best songs that they have, right?

Julian: Yeah. You're right. I think that's the best, because if there's going to be different bands that you really like, it's only 20 minutes per band, but they're going to play the best.

Adriana: Yeah. Because then in a concert, maybe you get to see them for an hour, or an hour and a half or even two hours, but sometimes they play songs you don't even know. Because not everybody listens to their albums. Maybe you just like some songs you heard on the radio and well, they're probably the most popular ones. So there's maybe five or 10 more songs that you don't even know about.

Julian: Yes. There's this thing where they put a lot of stages. So they're playing at the same time. It depends, I guess, how big is the venue or the park where they are doing it. But I don't know. I think that sometimes you're listening to your rock band, your favorite band, and then over there is like a electronic music going on and well, they mix the audio.

Adriana: Yeah. That's crazy. It's like multitasking at a concert, right?

Julian: Yeah. That's right. But well, I guess it will depend on the people.

<https://ello.org/english/1501/1533-Adriana-Music.htm>

Lessons Video Levels Search Courses

Views #1533 | Intermediate B1

Music Genres

Two people discuss the types of music they like to listen to.

Speaker Speaker
Julian Adriana

0:00 / 4:31

Script:

Adriana: Julian, tell me, do you have any type of favorite music?

Julian: I think my favorite music of my favorite genre would be rock and roll. Especially the rock and roll of the eighties, nineties, and some of the seventies. And you, how about you, do you have a favorite genre?

Adriana: Well, that sounds really fun. I think I like rock too, but newer like from the nineties, 2000, that was awesome. I think my favorite band would be Coldplay. I know it's pretty popular, but they have some really good songs and they've been around for a long time. What would you say is your favorite band?

Julian: Well, Coldplay is really good, I really like them. But I prefer Guns N Roses, Boston, Chicago. Well, I know that those are state and cities, but they actually are rock band names. So those are my favorites.

Adriana: That's awesome. Yeah, I think the music before was pretty cool, too. And today, with all the technology we have and everything, you can listen to music pretty much everywhere. Do you have any streaming platform that's your favorite? Like Spotify, Apple, what do you use?

Julian: Well actually, there's a platform that I really like, I've been using Spotify, but lately I discovered one that it's called TIDAL and that platform, what it does, it's that you get your music without losing quality. And that's something really cool when you have a good pair of headphones. And talking about technology, well that's something cool to get your hands on.

Adriana: Well, I don't think I've ever heard of that. I prefer Spotify. I think you can just download the app, use it on your phone, your computer, it's pretty cool. And tell me, with all this technology and everything that has been going on in the last years, do you think that has helped music, like the musicians to make their music and producers, or was music better in the seventies and eighties? What do you think about that?

Julian: Well, it's a really complicated, question because I think all music deserves credit, but I really enjoy the old days music. Musicians were really challenged by its gear, it was analog gear, so it was really difficult to make good and high quality recordings. So I really think that it's more the appreciation that I have for all the effort they did back then. And I would say that I prefer the old ones.

Adriana: Yeah, I see your point, definitely. It was harder to record back then. Today with all the technology and everything that computers can do today, I think it's easier, right? Pretty much anyone can record their own music in their home, and that's amazing don't you think?

Julian: Well, yeah you're right. We have to give credit to them too, because nowadays you can have your own home studio and you can do everything by yourself. From recording, mixing, mastering. But also you have to study a lot because now you're doing the work of a lot of people.

Adriana: Yeah. That still sounds like a lot of work, right?

Julian: Yes it is, but I think it's worth it.

Adriana: That's awesome. So tell me, I think you actually did record your own music a couple of months ago, right? By yourself?

Julian: Yes. And it was awesome. I recorded a whole album, it was an instrumental album. It was an orchestra and choir.

Adriana: That's amazing. I can't believe what technology has done today. And if you think about also, all the good things about the streaming platforms that there are, is that your music can be heard everywhere in the world. There can be somebody in China or France, just listening to your album right now, without you doing anything else. So platforms and technology has definitely helped, right?

Julian: Yeah, definitely.

Додаток Г

<https://elllo.org/english/1451/1489-Ben-Hanna-HighSchoolBabd.htm>

Views #1489 | Intermediate (B1)

High School Band

Ben discusses being in a rock band in high school in America.

Hana Ben

0:00 / 5:47

Script:

Ben: Well our band, we had two guitar players, a bass player, and a drummer. And one of the guitar players sang too. So punk music is fast.

Hana: Right.

Ben: It's fast and the drums are also fast. And the vocals are usually kind of yelling or screaming in a way. And not always but sometimes bands are political.

Hana: Right. Political?

Ben: Like we had a political ... I don't know how you would say ... At that time it was 2008.

Hana: Yeah.

Ben: Sorry, that's wrong 2004. Yeah. George Bush was the President.

Hana: Yeah, yes.

Ben: And we didn't like him. We were kind of on the other side. So a lot of our songs were kind of *politically driven*.

Hana: Right.

Ben: So our lyrics were like about ...

Hana: So like criticizing.

Ben: Yeah, like anti-president lyrics like that. I don't know. It's kind of funny because one of our songs actually ... 'cause you know the American flag is red, white, and blue the colors.

Hana: Yes.

Ben: So one of our songs was called Red, White, Black, and Blue like a bruise.

Hana: Oh.

Ben: I don't know. We were *angsty*. I don't know. That's how I would describe punk music at that time.

Hana: Right.

Ben: Fast, politically driven lyrics, and screaming vocals.

Hana: Okay. Sorry to ask stupid questions but ...

Ben: No, no, go ahead.

Hana: So the guitar that you used to use it's that one that sort of connects to the amplifiers?

Ben: So we played like twice a month for about three years.

Hana: Wow. So you used to make money from that then.

Ben: I don't know about money but we did make enough to pay for our CD's that we would record.

Hana: Oh wow.

Ben: Yeah.

Hana: Wow.

Ben: No, it wasn't profitable in any way it was just fun. And I met so many different people from being a band so it was really, really, it was really nice. Socially it was really good for I think a high school student like myself.

Hana: Oh, that's interesting.

Ben: Yeah, thanks. Thanks for asking.

Worksheet – My Family and Friends

Class: 10

Skill: Listening + Speaking + Writing

Source: ELLLO.org – 'Family and Friends'

Part 1. Pre-listening

Task 1. Vocabulary Match

Match the words with their meanings:

1. siblings
 2. cousin
 3. hang out
 4. get along
 5. share interests
 6. support
-
- a) spend time together
 - b) brothers or sisters
 - c) have a good relationship
 - d) to like the same things
 - e) help and care for someone
 - f) your uncle's or aunt's child

Task 2. Brainstorm

Write down:

- 3 words connected with family
- 3 words connected with friends

Part 2. While-listening

Task 3. General Idea

Listen and answer: Are the speakers talking more about family or friends?

Task 4. Listening for Details

Question	Answer
How many siblings does the speaker have?	...
What do they usually do with friends?	...
What is special about their family/friends?	...

Task 5. True or False

Listen again and mark (T/F):

1. The speaker has two brothers. (T/F)
2. They often watch movies together. (T/F)
3. Their best friend lives in another country. (T/F)
4. They argue with family members very often. (T/F)

Part 3. Post-listening

Task 6. Pair Discussion

Discuss with your partner:

- Do you do the same things with your family/friends?
- What do you like the most about your family?
- Why is friendship important for teenagers?

Task 7. Find Someone Who...

Condition	Name
has a big family	...

spends weekends with friends	...
has a cousin of the same age	...
shares hobbies with siblings	...

Part 4. Homework

1. Write a short text (80–100 words):

- 'My best friend and I' OR

- 'Why my family is important to me'

2. Listen to another conversation on ELLLO.org about family/friends and write down 5 new words.